

**T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN İŞ DOYUM
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bekir AYDIN

**Enstitü Anabilim Dalı : BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLİĞİ**

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU

Haziran 2019

T.C.
SAKARYA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN İŞ DOYUM
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

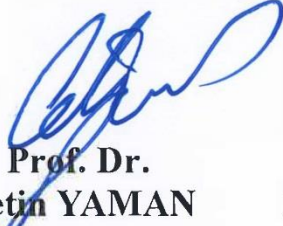
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bekir AYDIN

Enstitü Anabilim Dalı

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
ÖĞRETMENLİĞİ

Bu tez ...14./.../2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından
oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr.
Çetin YAMAN
Başkan

Doç. Dr.
Fikret RAMAZANOĞLU
Üye

Dr. Öğr. Üyesi
Tuncay ÖKTEM
Üye

BEYAN

Tez içindeki tüm verilerin akademik kurallar çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, görsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uygun şekilde sunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezde yer alan verilerin bu üniversite veya başka bir üniversitede herhangi bir tez çalışmasında kullanılmadığını beyan ederim.

Bekir AYDIN

14/06/2019

TEŞEKKÜR

“Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi” isimli bu çalışmanın hazırlanmasında çok büyük katkıları olan, bilgi birikimi ve engin tecrübeleriyle çalışmamın şekillenmesine vesile olan kıymetli danışmanım sayın Doç. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU hocama çok teşekkür ediyorum.

Özellikle tez çalışmam boyunca her daim yardımını esirgemeyen sevgili kardeşim Ahmet DÖNMEZ’e şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca bu süreçte desteklerini esirmeyen değerli dostlarım Cengiz BAYKARA ve Hasip CANA’ya ve bu süreçte beni sürekli motive eden sevgili kardeşlerim Halil İbrahim GENÇ ve Uğur AYDEMİR’ e ve bana çalışmamda kolaylık sağlayan Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne ve bu çalışmaya katkıda bulunan beden eğitimi öğretmeni meslektaşlarıma teşekkür ediyorum.

Eğitim hayatımın ilk anından sonuna kadar hayatım boyunca varlıklarıyla onur duyduğum aileme candan teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ÖZET.....	viii
SUMMARY	ix
BÖLÜM 1.	
GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	3
1.2. Alt Problemler	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
BÖLÜM 2.	
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Eğitim	6
2.2. Beden Eğitimi	7
2.3. Spor.....	8
2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları	9
2.4.1. Okullarda beden eğitimi ve sporun temel amacı.....	11
2.5. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi	11
2.6. Öğretmen	12
2.6.1. Öğretmenlik mesleği	13

2.6.2. Öğretmenlik mesleğinin önemi	14
2.7. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni.....	14
2.7.1. Beden eğitimi öğretmenlerinin problemleri	14
2.8. İş Doyumu	17
2.8.1. İş doyumunun önemi.....	17
2.8.2. İş doyumunu etkileyen bireysel faktörler.....	18
2.8.2.1. Bireysel faktörler	18
2.8.2.2. İş ile ilgili faktörler	19
2.9. İlgili Araştırmalar	22
BÖLÜM 3.	
MATERYAL VE YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırma Modeli.....	26
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	26
3.3. Veri Toplama Araçları.....	26
3.3.1. Kişisel bilgi formu.....	27
3.3.2. Minnesota iş doyum ölçeği	27
3.4. Verilerin Toplanması.....	27
3.5. Verilerin Analizi	28
BÖLÜM 4.	
ARAŞTIRMA BULGULARI	29
BÖLÜM 5.	
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	39
5.1. Tartışma	39
5.2. Sonuç	49
5.3. Öneriler.....	51
5.3.1. Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler	51
5.3.2. Gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik öneriler	51
KAYNAKLAR	53

EKLER.....	60
ÖZGEÇMİŞ	71

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımları.....	29
Tablo 4.2. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş gruplarına göre dağılımları	29
Tablo 4.3. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin medeni durumlarına göre dağılımları	29
Tablo 4.4. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre dağılımları	30
Tablo 4.5. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalıştığı kuruma göre dağılımları	30
Tablo 4.6. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ek iş durumuna göre dağılımları	30
Tablo 4.7. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre dağılımları.....	30
Tablo 4.8. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin egzersiz açma taleplerine göre dağılımları	31
Tablo 4.9. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eşlerinin çalışma durumlarına göre dağılımları	31
Tablo 4.10. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalışma yerlerine göre dağılımları.	31
Tablo 4.11. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hizmet yılına göre dağılımları	32
Tablo 4.12. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları	32
Tablo 4.13. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının yaş gruplarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları	33
Tablo 4.14. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının medeni duruma göre t-testi sonuçları.....	33
Tablo 4.15. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının eğitim durumuna göre t-testi sonuçları.....	34
Tablo 4.16. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının çalıştığı kuruma göre t-testi sonuçları.....	34

Tablo 4.17. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının ek iş durumuna göre t-testi sonuçları	34
Tablo 4.18. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre t-testi sonuçları	35
Tablo 4.19. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının egzersiz açma taleplerine göre t-testi sonuçları	35
Tablo 4.20. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının eşlerinin çalışma durumlarına göre t-testi sonuçları	36
Tablo 4.21. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının çalışma yerlerine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları.....	36
Tablo 4.22. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının hizmet yılına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları	37
Tablo 4.23. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanları ile gelir durumları arasındaki ilişki sonuçları.....	38

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN İŞ DOYUM DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini 2018-2018 eğitim-öğretim döneminde Sakarya ilinde görev yapan 433 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu evren içerisinde kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 226 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

Çalışmanın verileri Weiss, Davis, England ve Lofquist (1967) tarafından geliştirilen Baycan (1985) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Minnesota İş Doyum Ölçeği" ve araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler betimsel istatistik, t-testi, tek yönlü varyans analizi ve pearson korelasyon analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Veriler SPSS paket programı ile değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre dışsal doyum puanlarında, mesleki kıdeme göre ise dışsal ve genel doyum puanlarında, egzersiz açma talebine göre içsel doyumda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş, medeni durum, eğitim durumu, çalıştığı okul türü, destekleme yetiştirme kursu açma talebi, ek iş ve çalıştığı yer bakımından iş doyumlarında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sakarya, Beden eğitimi ve spor öğretmeni, İş doyum

DETERMINING JOB SATISFACTION LEVELS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS

SUMMARY

The present study aimed to determine job satisfaction levels of physical education and sports teachers. The study was conducted in survey model. Population of the study was comprised of 433 physical education and sports teachers who worked in Sakarya province in 2018-2019 academic years. 226 physical education and sports teachers who were selected via convenience sampling method constituted the sample group.

The data were collected through “Minnesota Satisfaction Questionnaire” which was developed by Weiss, Davis, England and Lofquist (1967); and adapted into Turkish by Baycan (1985) and “Personal Information Form” which was developed by the researcher. The data were analyzed via descriptive statistics, t-test, one-way variance analysis and pearson correlation analysis using the SPSS package program.

The findings of the present study identified significant differences in extrinsic satisfaction scores regarding gender; extrinsic and general satisfaction scores regarding job experience; and intrinsic satisfaction according to exercise course requests. On the other hand, there was not a significant difference in physical education and sports teachers’ job satisfaction according to their age, marital status, educational status, type of school, supporting course requests, extra work and place of work.

Keywords: Sakarya, Physical education and sports teacher, Job satisfaction

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Başlangıcını insanlık tarihiyle aynı kabul edebileceğimiz eğitim kavramı, bu uzun süreç boyunca insanlığın önünü aydınlatan, hayatını kolaylaştıran, hayatını idame ettirmesini sağlayan ve yekûnda insanlığın tekâmülünü sağlayan en önemli etken olup, günümüzde de hâlâ önemini korumaya devam etmektedir. Hiç kuşku yok ki; geçmişten bugüne kadar insanlık tarihindeki tüm toplumlarda felsefî, kültürel, sanatsal, ekonomik, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin veya geri kalmışlığın arkasında eğitimin gelişmiş veya gelişmemiş, az gelişmiş olması ya da niteliksiz eğitim anlayışları vardır. Bu gelişmelerden eğitimin kendisi de nasibini alarak zaman içerisinde önemini kaybetmeden hatta denilebilir ki, önemini arttırarak bazı değişikliklere uğramıştır. Bu değişiklikler genellikle eğitimin içeriği, şekli, vasfı, niteliği, hedef kitlesi, zamanı, amacı gibi zamanın ve toplumların ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır.

Eğitimin varoluşuyla ortaya çıkan öğretmen kavramı da eğitim kadar eskidir. “Öğretmen, öğretme-öğrenme ortamının en önemli öğelerinden biri olup, yenilik ve değişikliklerin uygulanmasında okul ortamında etkililiği belirleyici bir role sahiptir” (Ataklı, 1999, s. 57). Özellikle son iki yüz yılda materyalist bir anlayışla üretimde kullanılan makineler ve son yıllarda da yapay zeka teknolojisinin hayatımızda bir çok alanda kullanılmasından yola çıkarak “hayatımızın birçok alanında olduğu gibi öğretmenlerin yerini de makineler ve yapay zekanın alacağı” söylemi gün geçtikçe zayıflamakta ve bunu dillendirenler tarafından bile doğru bir söylem olmadığı artık kabul edilmektedir. Çünkü bu anlayışın gözden kaçırdığı nokta diğer alanlarda yapılan üretimin çıktısının bir maddeye tekabül ederken öğretmenin yaptığı eğitimin çıktısının ise duyguları, düşüncesi, akli ve canlı bir ruhu olan insana ve onun şahsiyetinin inşasına karşılık gelmesidir. Zira öğretmen, sadece aldığı ücret karşılığı bilgilerini öğrenciye aktaran bir tüccar değil, aynı zamanda onun duygu ve düşünce dünyasına da dokunarak kişiliğinin inşasına katkı sağlayan bir şahsiyet mimarıdır.

Ülkemizdeki öğretmenliğe kaynak programlardan biri olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği; bir yönüyle hareketsizliğin ve buna bağlı olarak da gelişen obezitenin çağın hastalığı olarak görüldüğü, diğer bir yönüyle de teknoloji ve madde bağımlılığı ve bunlara bağlı olarak bireyselleşme ve sosyal ortamlardan kaçınma gibi çağımızın başka bir tür hastalığının görüldüğü günümüzde önemini arttıran bir öğretmenlik branşı olarak gözükmektedir. “Genel eğitimin bir parçası olan beden eğitimi; beden, ruhen, zihnen ve sosyal yönlerden, toplumun sağlıklı bir yapıya kavuşmasını sağlayarak genel eğitimin oluşmasında önemli rol oynar” (Karaküçük, 1991, s. 66). Çünkü beden eğitimi ve spor öğretmenleri eğitimde kazanımları öğrenciye aktarmanın ötesinde onu harekete geçirerek, öğrencinin fiziki ve psikomotor gelişimine katkı sağlamaktadır. Bunların yanında yapacağı takım ve eşli çalışmalar sayesinde birlikteliği, bütünleşmeyi sağlayan ve birlikte bir şeyleri başarmanın hazzını yaşatması açısından da sosyal ve psikolojik gelişimlerine katkı sağlayan çok yönlü gelişimi sağlayıcı bir etkiye sahip olduklarını görebiliriz.

Bilim son yüzyıllık süreçte hızlı bir gelişim göstermiştir (Baykara, 2018, s. 1). Bu gelişmelerden en çok etkilenen meslek gruplarından biriside öğretmenlerdir. Dünyadaki gelişim ve değişimlerle beraber zaman içerisinde hayatımıza bu alanlarda birçok kavram girmiştir. Bu kavramlardan biri de iş doyumu kavramıdır. İş doyumu, bireylerin çalıştıkları iş ve işyeri hakkında oluşan duygu, düşüncelerine göre bize fikir verebilecek bir değişkendir. Bireylerin çalıştıkları iş ve iş yerine karşı oluşturduğu tutum olarak ifade edilir (Miner, 1992, s. 16). Birçok farklı meslek grubunda olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de günümüzde önemini arttıran iş doyumu, çalışanların mesleklerine karşı tutumlarını, mesleklerini icra ederken göstermiş oldukları performanslarını, yaptıkları işin keyfiyetini ve verimliliğini etkilemekte, işgücünün verime inkılap etmesine katkı sağlamaktadır. Çalışan bireylerin istekleri ve ihtiyaçları karşılandığı zaman iş doyumu artmaktadır. İş doyumundaki bu artış işyerine olumlu olarak yansımaktadır (Ulusal, 1998, s. 34). İş doyumunun çalışanın performansını nasıl etkilediğini kısaca belirttikten sonra çalışanların iş doyumuna nelerin etki ettiğine baktığımızda ise, kişilik, cinsiyet, çalışma iklimi ve şartları, ekonomik şartlar, mesleki saygınlık ve kariyer gibi parametrelerin karşımıza çıktığını görüyoruz.

Doyum inançların, hislerin, duyguların, değerler ve davranışsal eğilimlerin kompleks bir bileşeni olarak ifade edilebilir. Tutumlar gözlene bilirken doyum, gözlenebilir bir değişken özelliğinde değildir (Ramazanoğlu ve Çoban, 2004). Doyum tüm meslek gruplarında olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de karşımıza çıkmaktadır. Fiziksel, sosyal ve ruhen öğrencilerinin gelişiminde önemli bir görev rolüne sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının yüksek olması öğrencileri için daha verimli olabilmeleri için çok çok önemli görülmektedir (Demirsoy, 2009, s. 7). Öğrencileri bir sinerji içerisinde aktif tutan ve onlara hareket kabiliyeti sağlayan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarını belirlemek ve bu çerçevede öneriler sunmak önemli görülmektedir. Buradan hareketle çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin belirlenmesidir.

1.1. Problem Cümlesi

Sakarya ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri nedir?

1.2. Alt Problemler

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerini belirlemek adına aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır;

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri yaş gruplarına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri medeni durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri çalıştıkları kurumlara göre farklılık göstermekte midir?

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri ek iş yapma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri egzersiz açma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri eş çalışma durumlarına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri çalışma yerlerine göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri hizmet yılına göre farklılık göstermekte midir?
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri ile aylık gelir durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Okullarda ve spor müsabakalarında şiddet olaylarının her geçen gün artış gösterdiği çağımızda bulunduğu çevreye hatta toplumumuza daha faydalı olmak ve sağlıklı insanların yetiştirilmesinde, aynı zamanda öğrencilerin kişilik ve davranışlarını doğrudan etkileyen bunun yanı sıra topluma spor kültürünün aşılmasında önemli görevler üstlenen kişiler olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarını belirleyerek, bu çerçevede iş doyumlarını arttırıcı öneriler sunmak açısından araştırmanın önemli olacağı düşünülmektedir. Ayrıca ilgili literatür tarandığında aynı çalışmanın Sakarya ili örneği olmaması nedeniyle bu araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

- Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ölçme araçlarına içtenlikle cevap verdikleri,
- Araştırma için ulaşılan kaynakların araştırmanın konusunu açıklamada yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma tercih edilen istatistikler tekniklerle,
- Araştırma ulaşılan doküman ve kaynaklarla,
- Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Sakarya ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

İş Doyumu: “Çalışanın işini yapması karşılığı duyduğu manevi hazdır” (Yelboğa, 2007, s.1).

Beden Eğitimi Öğretmeni: “Millî Eğitim Bakanlığına bağlı özel ve devlet okullarında beden eğitimi derslerini yürüten eğitimci” (Pala, 2012, s. 4).

Destekleme Yetiştirme Kursu: Resmî ve özel örgün eğitim kurumları ile yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrenci ve kursiyerleri destekleme ve yetiştirme amacıyla resmî örgün ve yaygın eğitim kurumlarında açılan kurslara denir (MEB, 2016, s. 11).

Ders Dışı Eğitim Çalışmaları: Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararlar’ın yer aldığı yönetmeliğin 17. maddesine göre; ders dışı izcilik, beden eğitimi ve spor çalışmaları, halk oyunları ve güzel sanatlarla ilgili dallar ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) koordinesinde ilköğretim -ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik olarak yürütülen bilim olimpiyatları ve proje çalışmaları kapsamındaki çalışmalar ders dışı eğitim çalışmaları olarak ifade edilir (MEB, 2019). Mevcut araştırma içinde bu kavram ‘egzersiz açma’ ifadesi olarak kullanılmıştır.

BÖLÜM 2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

İnsanoğlu doğumundan ölümüne kadar süren yolculuğunda sürekli olarak gördüğü, duyduğu şeyleri anlamlı kılma çabası içerisinde. Eğitim bu anlamlı kılma sürecinin kurgulanarak oluşturulmak istenen sistem olarak kabul edilebilir (Dönmez, 2018, s. 5).

Eğitim hayatın her alanında insanoğlunun karşısına çıkan bir kavramdır. Ev, okul, iş hayatına kadar insanın bütün alanını ve anını kapsayan vazgeçilmez bir olgudur (Şimşek, 2015, s. 2). Eğitimin kelime olarak anlamı ise; “terbiye, talim, uysallaştırma anlamlarına gelmektedir” (Karlı, 2005, s. 8).

Sönmez’e (2001, s. 2) göre eğitim; “fiziksel uyarım sonucu, beyinde istendik biyokimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir.”

Ertürk (1993, s. 12) eğitimin tanımını şöyle yapmıştır; “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.”

Fidan’ın (1997, s. 4) eğitim tanımı ise şöyledir; “en genel anlamıyla insanları belli amaçlarına göre yetiştirme sürecidir.”

Demirel’e (2017, s. 6) göre ise eğitim; “bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir.”

2.2. Beden Eğitimi

İnsanın eğitilmesi süreci dünyada var olduğu günden zamanımıza kadar devam eden bir düşünce olarak karşımızda durmaktadır. Canlılığın belirtisi harekettir. Hareket kavramı ise vücut eğitimi için başlıca gereksinim duyulan araçtır. Beden eğitiminin tarihi için bir zaman belirlemek istersek hareket kavramı ölçü olarak alınabilir. Bu da bizi ilk insana götüreceği için beden eğitiminin tarihini de ilk insandan başlayarak incelemeyi gerektirir (Alpman, 2001, s. 1). Bazı beden eğitimi tanımları şöyledir;

Beden eğitimi; “insanın bütünü oluşturduğu fiziki, ruhi ve zihni niteliklerin bulunduğu yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaştırılması için rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin tümüdür” (DPT, 1983, s. 35).

Beden eğitimi; “sosyal ve ekonomik kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşmasını, karakter özelliklerinin gelişmesini sağlamak, kişiler, toplumlar ve uluslararası dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin mücadele gücünü arttırmak amacıyla yapılan beden faaliyetlerinin tümüdür” (Demirci, 2006, s. 4).

Beden eğitimi, beden yoluyla yapılan insanın kişiliğini ve bütünsel eğitimini sağlayan eğitimsel eylemin başlangıç ve çıkış noktasıdır (Aracı ve Aracı, 2014, s. 4).

Beden eğitimi; “insan bütünü oluşturduğu fiziki, ruhi ve zihni vasıfların bulunduğu yaşın ve genetik potansiyelin gerektirdiği verim gücüne ulaştırılması için bedeni aktiviteler ve oyun yoluyla yapılan faaliyetlerin bütünüdür” (Şahin, 2002, s. 74).

Sonuç olarak beden eğitimi insanın zihinsel, fiziksel, duygusal, ruhsal, sosyal olarak yaşamını sağlıklı olarak sürdürebilmesi için önemli bir özelliğe sahiptir. Sahip olduğu bu özellikler ile vücut fonksiyonlarının daha sağlıklı çalışmasını sağlayacaktır (Dönmez, 2018, s. 10).

2.3. Spor

Spor, sanayi devriminin toplumsal ve ekonomik sürece etkisi ile ortaya çıkan kaçınılmaz bir sonuçtur. Tüm dünyada büyüme hızı en yüksek olan kitleleri etkileyici bir özelliğe sahip olan endüstri koludur (Tok, 2004, s. 1). Spor bireye sevdirmekle yaşam felsefesi haline getirilebilir. Spor ailedeki eğitimin bir parçası olduğu zaman çok geniş bir tabana kavuşacaktır (Hergüner, 1992, ss. 59-62). Spor ve beden eğitimi kavramları sık sık yan yana bazen birbirleri yerine kullanılmaktadır. Bu iki kavram aslında aynı anlamda olmamasına rağmen bazen aynı kavram gibi kullanılmıştır. Sporda kazanma arzusu olmasına karşın beden eğitiminde kazanma arzusu yoktur (Dönmez, 2018, s. 9). Spor kavramı ile ilgili yapılan tanımlardan bazıları şunlardır

Spor; “yenme ve muktedir olma gibi insan içgüdüsünü tatminini amaç edinen belirli kurallar içerisinde yapılan rekabete dayalı sosyalleştirici-bütünleştirici fiziki, zihni ve ruhi faaliyetlerin bütünüdür” (DPT, 1983, s. 35).

Fişek’ e (2003, s. 38) göre spor; “insanın doğayla savaşıırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı-araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamandaki artışa bağlı olarak, tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanılmasına dayalı estetik, teknik, fiziki, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir.”

Hergüner (2015)’de sporu şöyle tanımlamıştır; “çeşitli amaçlarla, farklı alanlar kullanılarak, ferdi veya takım halinde, araçlı veya araçsız yapılan, planlı çalışmayı ve kurallara uymayı gerektiren, ağırlık, metre, zaman ölçü birimleri ve sayı ile değerlendirilen, mental ve fiziki rekabete dayalı, performans arttırıcı, sosyalleştirici ve eğitici psiko-motor faaliyetlerdir” (Hergüner, Bar ve Yaman, 2016, ss. 155-168).

Görüldüğü gibi spor kavramında kazanma azmi ön planda tutulmaktadır. Spor, insanın kazanma arzusundan ötürü bedenini maksimum şekilde limitlerini zorlayarak mücadele içerisine sokmaktan kaçınmamaktadır. Spor sonunda bireylerin elde ettikleri başarılar ve kazançlar göz önüne alındığında sporun popüleritesi her geçen gün artmaktadır. Bu

durum etkisiyle de insanların spora yöneldiğini söylemek mümkün olacaktır (Dönmez, 2018, s. 10).

2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları

Beden eğitimi ve spor, bireyin çağdaş eğitimin gerektirdiği amaçları gerçekleştirme sürecinde bireyin daha sağlıklı bir biçimde olmasına imkan tanır. Bu amaçların gerçekleşmesi için bireylerin zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal ve ruhsal olarak kendini iyi hissetmesi gerekmektedir. Ancak sağlıklı olan, sağlıklı düşünen bir çocuk veya birey hayatta sağlıklı kararlar alır ve bu kararların doğru ve yerinde olması beklenir (Dönmez, 2018, s. 10).

Canlılığın en önemli göstergesi harekettir. Öğrencilerin bilişsel ve bedensel olarak maksimum gelişme ve büyüme gösterebilmesi için sportif etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Güçlü bir eğitim ortamının hazırlanması için hareketin oyunla birleştirilmesi gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor etkinliğiyle amaçlanan şey bireyin fiziksel olarak en verimli ve en etkili bir biçimde olmasını sağlamak ve bireyin bedenini etkili bir biçimde nasıl kullanabileceğini öğretmektir (Tamer ve Pulur, 2001, s. 51).

Beden eğitimi ve spor öğrencilerin; “kişilik, karakter, organik, sinir, kas, duygusal, zihinsel, sosyal, bireysel ve toplumsal” birçok değer yargısı kazanmalarında en önemli derslerden biridir (Çöndü, 1999, s. 20).

Nitekim devletimiz vatandaşının sağlığını korumak adına Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 59. Maddesinde “Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır. Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur” (TBMM, 2019) diyerek beden eğitimi ve sporun önemine dikkat çekmektedir.

Beden eğitimi ve sporun genel amaçlarını şu şekilde özetlemek mümkün olacaktır;

- “Atatürk'ün ve düşünürlerin beden eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme,
- Milli bayram ve kurtuluş günlerinin anlam ve önemini kavrama, törenlere katılmaya istekli olabilme,
- Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıkları edinebilme,
- Temel sağlık kuralları ve ilkyardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme,
- Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak, boş zamanlarını spor faaliyetleri ile değerlendirmeye istekli olabilme,
- Dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme,
- Tabiatı sevme, temiz hava ve güneşten faydalanabilme,
- İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme,
- Görev ve sorumluluk alma, lidere uyma, liderlik yapabilme,
- Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme,
- Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme,
- Spor araç ve tesisleri hakkında bilgi sahibi olma ve bunları gereği gibi kullanabilme,
- Bütün organ ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirme ve geliştirebilme,
- Sinir-kas ve eklem koordinasyonunu sağlayabilme,
- İyi duruş alışkanlığı edinebilme,
- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme,
- Ritim ve müzik eşliğinde hareketler yapabilme,
- Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme” (MEB, 2000, ss. 152-153).

Bütün bu amaçların yerine getirilmesi adına paydaşların iş birliği içerisinde olması gerektiği unutulmamalıdır (MEB, 2018, s. 12).

2.4.1. Okullarda beden eğitimi ve sporun temel amacı

Beden eğitimi genel eğitimin parçası olup, bütünü tamamlayan parçalardan biridir. Beden eğitimi dersleri, öğrencilerin zihin ve bedenlerinin uyumlu bir şekilde gelişim göstermesi için gereklidir. Öğrencilere bedenini en verimli ve etkili şekilde nasıl kullanabileceği beden eğitimi dersiyle öğretilmektedir. Beden eğitimi ile ilgili temel bilgi, beceri ve alışkanlıkları öğrencilere kazandırılması hedeflenir. Öğrencilerin dostça oynamasını sağlamak, yarışmalar yapılarak kazanma duygusunu tattırmak ile beraber kaybetmeyi de kabullenmenin öğretilmesini sağlamak, hile ve haksızlığın karşısında olabilme davranışlarını kazandırmaktır. Bu davranışların kazandırılmasını sağlayarak demokratik hayat için gerekli olan tavır ve alışkanlıkların kazanılmasını sağlamayı amaçlar. Günümüzdeki yapılan şampiyonaları kazananların her geçen gün daha genç yaşta oldukları görülmektedir. Bu mücadelede yer alabilmesi için ilköğretim kurumlarının birinci basamağından başlayarak beden eğitimi dersleri için oluşturulan programlar ve ders saatleri sportif altyapının oluşması noktasında önem arz etmektedir (Kalkınma Bakanlığı, 2013, s. 17).

2.5. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Beden eğitimi ve spor bireylerde sosyal ve ruhsal olarak rahatlama meydana getirmektedir. Bireylerin gelişimi noktasında da son derece büyük bir öneme sahiptir. İnsanoğlunun küçük yaşlarda beden eğitimi ve sporla kazandığı alışkanlıklar hayatı boyunca onunla beraber yaşamakta ve bir yaşam felsefesi haline almaktadır (Dönmez, 2018, s. 12).

Spor alışkanlıklarının temeline bakıldığında küçük yaşlardan geldiği bilinmektedir. Koşu, yürüme, bisiklete binme gibi sporlar çocukluk döneminde çocuğun bedensel olarak gelişmesi için önemli spor dallarından birkaçıdır. Sistemik yapılan beden egzersizleri çocukta fiziksel uygunluk unsurlarını ve motor becerilerinin gelişmesine imkan tanımaktadır (Zaichowsky ve Martinek, 1980). Beden eğitimi ve sporun hayat için önemli olduğu azımsanmayacak bir gerçektir. Gülay ve Hergüner teknolojik gelişmelerin etkisiyle beden eğitimi ve sporun öneminin arttığını ifade etmekte olup ayrıca insana

eğitimin amaçlarının kazandırabileceği önemli bir disiplin haline geldiğini de ifade etmişlerdir (Gülay ve Hergüner, 2006, ss. 25-33).

Bunlarla beraber beden eğitimi ve spor bireyin sakinleşmesine yardımcı olmakta, saldırganlık etkisini de üzerinden atan bir rol görevi de üstlenmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri de bunun için hareketli olmaya önem vererek saldırganlığın olumlu bir yöne kanalize edilmesi için çaba sarf etmektedirler (Sevimay-Özer ve Özer, 2016, s. 228).

Son dönemlerde özellikle gündemde olan hareketsizliklerden kaynaklanan hastalıkları, obeziteyi önleme açısından beden eğitimi ve spor önemli bir öneme sahiptir. Her insan aynaya bakınca estetik açıdan güzel bir görünüme sahip olmak istemektedir. Bunun oluşması içinde beden eğitimi ve spora ihtiyaç duyulmakla birlikte ayrıca beden eğitimi ve spor bireylerin ruhsal, bedensel ve zihinsel gelişimleri noktasında çok çok önemlidir (Çöndü, 1999, s. 21).

2.6. Öğretmen

Allah, İslam inancına göre insanın ilk öğretmeni ve eğitimcisidir. O Hz. Adem'i yaratması ile beraber Hz Adem'e her şeyin ismini de (bütün ilimleri) öğretmiştir (Çelikkaya, 2010, s. 6).

Öğretmen; “belli konuları, belli bir gruba ya da kişiye öğreten ve davranışlarıyla öğrenen gruba örnek oluşturan bir meslek mensubudur” (Bilen, 2006, s. 50).

Öğretmen; “öğretmenliğin kuramsal bilgi temelini işe koşarak bireyin davranışlarında hem bireyin hem de toplumun yaşamına kalite katacak değişmelerin oluşmasına kılavuzluk eden kişidir” (Şahin, 2003, s. 293).

Öğretmen; “bilgiye erişim kaynağı, sevgi, heyecan sembolü olduğu gibi ‘erdemli insan’ modelidir” (Ataunal, 2003, s. 19).

Öğretmen; “bir toplumun gereksinim duyduğu her meslekten bireyler yetiştiren ve ulusun geleceğini şekillendirme gibi kutsal bir görevi üstlenmiş bir meslek adamıdır” (Kuran, 2002, s. 253).

Tanımlara bakıldığında görülmektedir ki bireyin gelişmesinden toplumun oluşmasına kadar birçok süreçte görev almakta ve bu süreçleri kontrol edici olup süreci şekillendiren ana unsurlardan biri olarak yer almaktadır.

Eğitim sürecinde öğretmen önemli bir rol üstlenmektedir (Yaman, 2009, ss. 683-711). Öğretmenin görevi öğrencilerine eğitimin amaçları doğrultusunda uygun bir şekilde davranış kazandırmaktır (Başaran, 2006, s. 181). Bir sanat özelliği içeren öğretmenlik mesleği öğrenme-öğretme sürecinin başarılı olması için eğitimi süresince elde ettiği bilgiyi kişilik özellikleriyle harmanlayarak kullanması gerekir. Eğitim-öğretim süresi boyunca öğretmen tecrübelerini kullanmalıdır. Sadece bir öğretmen tarzı olmayıp var olan öğretmen kadar öğretmen tarzı bulunmaktadır (Şahin, 2003, s. 296).

2.6.1. Öğretmenlik mesleği

1739 sayılı MEB Temel kanununda Öğretmenliğin tanımı şöyledir, “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir.” Türk Milli Eğitimin temel amaçlarına uygun şekilde hareket ederek öğretmenler kendisine verilen bu görevleri gerçekleştirmekle yükümlüdürler (MEB, 1973).

İstihdam durumuna bakıldığında öğretmenlik mesleği önemli bir noktada yer almaktadır. Zaman zaman öğretmenlik mesleğinden diğer mesleklere geçiş olsa da yükseköğretim kurumlarından mezun olan bireyler, öğretmen olabilmek için devamlı bir talep içerisindeyler, Ülkemizde devlet memurları içerisinde en kalabalık meslek gruplarından birini de öğretmenler oluşturmaktadırlar. Öğretmenler Eğitim-öğretim sisteminin en üst kademesinden en alt kademesine kadar geniş bir yelpazede yer almaktadırlar (Şişman, 2011, s. 224).

Öğretmenler, bütün ülkelerde eğitim sistemlerinin temel taşıdır. Eğitim sisteminin başarılı olmasında en önemli pay öğretmenlere aittir. Bundan dolayı öğretmenler yetiştirilirken diğer meslek gruplarından daha farklı yetiştirilmelidirler. Özetlersek öğretmenin eğitimi üzerinde titizlikle durulmalıdır (Yılman, 1992, s. 62).

2.6.2. Öğretmenlik mesleğinin önemi

Meslekler içerisinde öğretmenlik mesleği en stratejik olanıdır (Yılman, 1992, s. 63). İnsan yetiştirme mesleği olan öğretmenlik mesleği bireyi ilmi, dini, ahlaki kısaca açıklarsak insani nitelikler ve manevi değerler yönünden yetiştireceği için son derece önemlidir. Öğretmenler düşünceli, hoşgörülü, uyumlu demokratik davranışlı bireyler yetiştirmesi bakımından öğretmenlik mesleğinin ne denli önemli olduğunu ön plana çıkarmaktadırlar (Çelikkaya, 2010, s. 8).

Geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin öğretmenler tarafından yetiştirilmesi kuşkusuz çok önemlidir. Unutulmamalıdır ki ülkenin en üst kademesinden en alt kademesine kadar ülke yönetiminde söz sahibi olan yöneticileri, doktorları, yargıçları kısacası hayatın içinde yer alan tüm meslek gruplarını yetiştirenler en nihayetinde öğretmenlerdir (Dönmez, 2018, s. 15).

2.7. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel ve de mesleğe yönelik çok fazla sorumluluğu bulunmaktadır. Sorumluluklarına bakıldığında beden eğitimi öğretmenin çalışmasının ders dışına taşması, okulun tesislerinden okul saati ile sınırlandırılmayan birçok sorumlulukları görülmektedir. Beden eğitimi öğretmenin toplumsal ilişkilerine bakıldığında öğrencisiyle, öğretmenlerle, yöneticilerle ve toplumla olan günlük işleri, okul mesaisinden daha fazla zamanını almaktadır. Ayrıca ders planları, öğrencilerin sportif müsabakalara hazırlanması, toplantılar gibi konularda beden eğitimi öğretmeni tarafından yerine getirmesi gereken sorumlulukları arasındadır (Tamer ve Pulur, 2001, s. 17).

2.7.1. Beden eğitimi öğretmenlerinin problemleri

Her meslek grubunun bir takım problemleri olduğu gibi beden eğitimi öğretmenlerinin de mesleklerini yerine getirirken karşılaştığı problemler mevcuttur. Bu problemleri şöyle sıralaya biliriz:

Atama ve Tayin: Her yıl sınırlı sayıda öğretmen atanması yapılmaktadır. Tüm öğretmen atanması sayısı içinde beden eğitimi öğretmenlerinin atanma sayısı istenilen seviyelerde ne yazık ki olamamaktadır. Her yıl üniversitelerin beden eğitimi bölümlerinden mezun olan öğretmen adaylarının sayısı artmaktadır. Bununla birlikte her yıl atanacak öğretmen sayısı ile mezun olan öğretmen adaylarının sayıları arasında çok büyük farklar yer almaktadır. Buda aşırı atanmamış birikmiş beden eğitimi öğretmeni adayı mezunlar oluşturmaktadır. Ülkemizde nüfus hızlı bir şekilde artmakta bunun sonucu olarak yeterli sayıda derslik sayısı sorununu oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığının derslik sorunu ve öğretmen atanması ile ilgili sayı noktasında gerekli olan çalışmaları yapmalı ve bu çalışmalara devam etmelidir (Öztürk, 2002, ss. 10-11).

Ağustos 2016 Çarşamba tarihli resmi gazetede Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan “Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelikte” atanacak öğretmenlerin sözleşmeli olarak istihdam edilip 4 yıllık süreç sonucunu başarılı bir şekilde bitirip adaylık sürecinde başarılı olanlar istekleri üzerine buldukları okulda memur olarak istihdam edilirler. Devamında ise aynı yerde iki yıl daha görev yaparlar ibaresi yer almaktadır. Sözleşmeli öğretmenler bu süre bitmeden herhangi bir tayin isteğinde bulunamayacaktır (Resmi Gazete, 2016). Bu durum sözleşmeli öğretmen olarak atanan öğretmen adayları için sıkıntılı bir sürecin oluşmasına sebep olmaktadır.

Ücret: Ülkemizde meydana gelen ekonomik sorunlar birçok iş kolunu etkilediği gibi beden eğitimi öğretmenlerinin de sıkıntılar yaşamasına sebep olmaktadır. Ek ders ücretlerinin istenilen seviyelerde olmaması öğretmenlerde tatminsizliğe yol açmaktadır. Büyük şehirlerde yaşayan öğretmenlerin özellikle büyük şehirlerin meydan getirdiği zorluklar ve hayat pahalılığı maaşları ile zor geçinmesine sebep olmaktadır (Öztürk, 2002, ss. 11-12). Son yıllarda destekleme kursları adı altında öğrencilerin eğitiminin daha iyi bir noktaya taşınması için açılan kurslar noktasında ne yazık ki okul idareleri, müdür yardımcıları, il ve ilçe şube müdürleri ve ya il ve ilçe milli eğitim müdürleri beden eğitimi dersi ile ilgili açılan kursların açılmasına müsaade etmemektedirler. Bu durum beden eğitimi dersinin amaçlarından biri olan spor kültürünün oluşmasına tamamen engel olmaktadır. Özellikle obezitenin arttığı bu günümüzde beden eğitimi dersi çok önemli bir görevi üstlenmektedir.

Okulun Şartları, Malzeme Eksikliği, Spor Sahalarının Yetersizliği: Beden eğitimi öğretmenleri dersleri işlerken özellikle malzeme sıkıntısı yaşamaktadır. Bunun sebebi ise okulun maddi imkanlarının sınırlı olması, bazı okul idarecilerinin bu alana yeterli kaynak ayırmamasıdır. Ayrıca ülkemizde ki çoğu okulun bahçesinin küçük olması ve spor salonlarına sahip olmaması da derslerin daha verimli geçmesine engel olmaktadır.

Okullarda kurulan spor kolu faaliyetleriyle, okulda kayıtlı olan beden eğitimi dersini alan ya da almayan tüm öğrencilerden yılda bir defaya mahsus olmak üzere aidat olarak o yıl için belirlenen maaş katsayısı x 50 tutarındaki Türk Lirası alınır (MEB, 1991, s. 9). Bu yönetmelik 5 Kasım 2013 'te resmi gazetede yayınlanan okul spor kulüpleri yönetmeliğinin yürürlükten kaldırılması ile spor kulübü ile oluşturulan ve okulun spor faaliyetleri ve beden eğitimi dersi için kullanılan bütçede bu yönetmelikle kaldırılmış olup yaşanan sorunların daha da derinleşmesine sebep olunmuştur (Resmi Gazete, 2013).

Bilgisini Yenileyememe Sorunu: Dünya her geçen gün hızlı bir değişim sergilemektedir. Bu değişim birçok alanda kendini gösterirken spor alanı da bu değişimden etkilenmektedir. Spor kuralları çok hızlı bir değişim içine girmekte ve bu değişimin olduğu kaynakların az olması düşünüldüğünde beden eğitimi öğretmenlerin kendini geliştirme ile ilgili yaşadıkları sorunlar daha da iyi anlaşılacaktır (Öztürk, 2002, ss. 13-14).

Yükselme İmkânları: Beden eğitimi öğretmenleri kendilerinin gelişimini sağlamak ve yükselmek için yüksek lisans ve doktora programına başvurarak hem gelişimlerini sağlamakta hem de yükselmeleri için gerekli şartları sağlamaktadırlar. "Milli Eğitim Bakanlığının Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin" 38. Maddesi, öğretmen oldukları il dışında başka bir ilde yüksek lisans ya da doktora eğitimi yapmaya hak kazandıklarında bu yönetmeliğin ilgili maddesinde yer alan zorunlu yükümlülüğünü tamamlayan öğretmenler eğitime kabul edildikleri illere tayin isteyebilirler, zorunlu hizmetini tamamlamayanlar ise eğitim yapacakları illerin zorunlu hizmet alanlarına atanmayı kabul etmeleri şartı ile istedikleri illere tayin isteyebilirler ifadeleri yer almaktadır (MEB, 2010, s. 17). Bu maddeler sayesinde öğretmenler kendilerini geliştirme

şansı elde etmekte bu eğitimlerin yardımı ile yükselme şansı elde etmekte idiler. 3 Ağustos 2013'te yayınlanan “Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” maddesi ile eğitim özürlü yönetmelikten çıkarılmıştır (MEB, 2013, s. 1). Böylece öğretmenlerin yüksek lisans ve doktora yapması çok çok zorlaşmıştır.

2.8. İş Doyumu

Doyum kavramı, bireylerin çalıştıkları işten, yaşadıkları hayattan, buldukları sosyal ve iş çevresinde oluşan ilişkilerden mutlu olmalarını olarak ifade edilir (Şenergüç, 2009, s. 3). İş doyumu, bireylerin çalıştıkları iş ve işyeri hakkında oluşan duygu, düşüncelerine göre bize fikir verebilecek bir değişkendir. Bireylerin çalıştıkları iş ve iş yerine karşı oluşturduğu tutum olarak ifade edilir (Miner, 1992, s. 16). İnsanların çalıştıkları işler ya da işlerin belirli kısımları hakkındaki hisleri iş doyumu olarak ifade edilmektedir (Spector, 1997, s. 6) Kısaca iş doyumunu tanımlarsak, çalışan bireylerin çalıştıkları işini ve şirketini sevmesi anlamını ifade etmektedir (Şenergüç, 2009, s. 3).

2.8.1. İş doyumunun önemi

İnsanlar için çalışmak şüphesiz bir ihtiyaçtır. Çalışanlar hayatlarının önemli bir bölümünü iş yerinde geçirmektedirler. Çalışanların bu kadar uzun süreli hayatlarını geçirdiği bu yerlerde yöneticiler çalışanlarını ödüllendirmeli ve çalışılan yerlerin en az sıkıntı oluşturacak bir duruma getirmelidirler. Fiziksel durumun göstergesi olarak nasıl sağlığa bakılıyor ise çalışan bireylerin genel durumunun göstergesi için iş doyumu önemli bir göstergedir (Şenergüç, 2009, s. 7). Çalışan bireylerin istekleri ve ihtiyaçları karşılandığı zaman iş doyumu artmaktadır. İş doyumundaki bu artış işyerine olumlu olarak yansımaktadır. Çalışanların istek ve ihtiyaçlarının giderilmemesi ise çalışanlarda bir doyumsuzluk oluşturacaktır. Çalışanlar iş yerine karşı olumsuz davranışlara girebilirler (Ulusal, 1998, s. 34).

2.8.2. İş doyumunu etkileyen bireysel faktörler

İş doyumunu gelişmeyen sabit kalan bir olgu değildir. Değişme gelişme göstermeyen ya da durağan özelliğe sahip bir olgu değildir. Bireysel faktörler ya da diğer faktörler iş doyumunu ya da iş doyumsuzluğu oluşmasına sebep olabilir. İş doyumunu kendisini etkileyen faktörler olarak gruplandırılmak istenirse ikiye ayrılır. Birincisi bireysel faktörler ikincisi ise iş ve ya işin yapıldığı ortama bağlı faktörlerdir (Kumaş, 2008, s. 41).

2.8.2.1. Bireysel faktörler

Kişilik: Bireylerin kişilik özellikleriyle iş doyumları arasında bir ilişki bulunmaktadır. Kişilik olarak çevresine uyum sağlayamayan kişiler ve sınırlı olan kişiler iş doyumsuzluğu göstermektedir. Bu özelliklere sahip kişiler diğer bireyler ile kolay ilişkiler kuramamaktadırlar. Hayata bakış açıları olumsuz olmaktadır. Kişiler işlerinden memnun iseler, işini önemsemesi ile uyumlu bir şekil almaktadır. Hayatlarından da mutludurlar. Kişiler işlerinden memnun değilseler işlerini önemsememe halinin oluşması olanaklıdır (İşcan ve Sevimli, 2005, s. 56).

Cinsiyet: Kadın ve erkeklerin işe karşı tutumlarının farklı olduğunu ifade eden araştırmalar vardır. Kadınlara ailenin ekonomisi sorumluluğu tam olarak yüklenmemiştir. Bu durumdan dolayı iş yaşamı ile ilgili beklentileri az olup özlem düzeyleri de azdır. Kendileri ile aynı durumda olan erkeklerden daha kolay iş doyumunu sağlamaktadırlar. Diğer bir değişle kadın çalışanların iş doyumunu erkeklere göre daha yüksek olduğu kanısı vardır (İncir, 1990, s. 52). Cinsiyetle iş doyumunu arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı çalışmalarda belirli bir fark ifade edilmemiştir. Yapılan bazı çalışmalarda ise kadınların iş tatmini düzeylerinin, erkeklerin iş tatmini düzeylerinden daha fazla olduğu ifade edilmiştir (Duman, 1997, s. 34). Yapılan çalışmalar göz önüne alındığında iş tatmini düzeyinin cinsiyet ile ilişkisi noktasında bir farklılık oluştuğunu göstermesine rağmen hangi cinsiyetin iş tatmini düzeyinin yüksek olduğu noktasında farklılıklar göstermiştir.

Statü: Statü bireylerin toplumda buldukları konumdur (Sertçe, 2003, s. 4). Yapılan araştırmalarda, statü ile iş tatmini arasındaki bağın güçlü olduğunu ortaya koymuştur.

Yönetici seviyesindeki kişiler arasında yapılan araştırmalarda, yönetsel kademenin üst kısmında yer alan kişilerin iş tatminlerinin diğerk çalışanlara göre daha yüksek olduğunu göstermiştir (Ormancıoğlu, 1995, s. 37). Statü, kişilerin çalıştıkları yerlerde çalışanların motivasyonları etkilemesi açısından bakıldığında önemli ve etkili bir faktör özelliğine sahiptir. Birey ne kadar üst bir statüde yer alıyorsa o kadar fazla iş doyumuna ulaşmakta ve işlerinde daha fazla doyum sağlamaktadırlar (Bennet, 1994, s. 111).

Yaş: Yaş ile iş doyumunu arasında ki ilişkiyi incelemek için yapılan araştırmalar bu iki kavram arasında olumlu bir bağ olduğunu ifade etmektedir. Yaşın artmasıyla doyumda da artış görülmüştür. Bu durumun nedeni ise kazanılan iş tecrübesiyle beraber doyumun da artmasıdır. Bireyler, çalıştıkları işte tecrübelerini arttırdıkça becerilerini geliştirdikçe bu durum iş doyumları üzerinde de olumlu etkiler göstermektedir (Baysal, 1981, s. 191).

Eğitim Düzeyi: Doyum ile ilişkilendirilen diğerk bir faktörde eğitimidir. Eğitim düzeylerinin yüksek olduğu kişilerde doyum oranlarının daha iyi olduğu eğitim düzeyleri düşük olan kişilerde ise doyum oranlarının düşük olduğu yapılan araştırmalarda ortaya konmuştur (Baysal, 1981, s. 193).

Zeka: Kendi başına zekayı ele aldığımızda, bireylerin zeka düzeyleriyle iş doyumları arasında önemli bir ilişki tespit edilememiştir. Yapılan işe göre ele alındığımızda bireylerin zeka düzeylerine uygun işin yapılması iş doyumunda önemli bir etkiye sahiptir (Baysal, 1996, s. 193). Birçok iş ve mesleğin icrası açısından belirli bir zeka seviyesinin gerekli olduğu görülmüştür. Bu durum göz önüne alınmadığında iş doyumsuzluğuna neden olduğu ifade edilmiştir (Ulusoy, 1998, s. 21).

2.8.2.2. İş ile ilgili faktörler

Terfi ilerleme imkanları: Terfi, bireyi çalışmaya yönelten en önemli etken olan ihtirası tatmin edici bir araç görevini üstlenir. Birey çalıştığı bir yerde ilerleme olanağına sahip olmayacağını, çalıştığı işle ilgili ücret artışının meydana gelmeyeceğini hissederse bu bireyde olumsuz duyguların oluşmasına sebep olur. Birey yapacağı bütün her şeyin gereksiz olduğuna inanabilir. Çalıştığı işe karşı da olumsuz bir tutum takınabilir. Bu

durumlar tatminsizlik ve şikayetlere sebebiyet verecektir (Eren, 2004, s. 248). Çalışan her birey işinde ilerlemek ve daha üst bir mevkiye gelmek ister (Bayraktaroğlu, 2006, s.143).

Bayraktaroğlu'na göre Terfi “çalışanın yetki sorumluluk ve buna bağlı olarak ücret yönünden daha üst düzeydeki bir pozisyonlara atanması olarak adlandırılır.” Terfi yapılması aşamalarında en önemli kriterler kıdem ve yeterlidir. Terfi işleminin doğru yapılması çalışanların motivasyonunu ve buldukları yere bağlılığını olumlu yönde etkileyecektir (Bayraktaroğlu, 2006, s. 158). Her insanın kendine özgü olması onun yönetilmesini de zorlaştırmıştır (Barutçugil, 2004, s. 11).

İşin Fiziki Yapısı ve Niteliği: İşler özelliklerine göre otomatik yarı otomatik ve otomatik olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. İşler özelliklerine göre bazen çok daha dikkat gerektirdiği durumlar olduğu gibi bazı durumlarda ise az dikkat gerektirebilir bazı işler çok tip hareketlerle bazı işleri sen tek tip hareketlerle ifade verirler herhangi bir iş saydığımız bu özelliklerden birkaç özelliği birden taşıyabilir. Devamlı ve çok dikkat isteyen işler sıkıcı ve daha monoton olma özelliğine sahiptir. Bu işler genellikle yarı otomatik ve tek tip hareketlerle yapılmaktadır. Çalışan ne tam olarak kendini işe verilebilmekte ne işi düşünmeden yapabilmektedir. Bunun nedeni ise çalışanın aklını tam olarak işe veremeyişidir. Bu durum çalışan açısından bıkkınlık veya can sıkıntısına sebep olmaktadır.

Otomatik olmayan işler ise farklı hareketler kapsadığı için genellikle karmaşık ve güç olmaktadır. Bu tür işler çok dikkat gerektirdiği için monotonluk burada yer almaz. İşlerin karmaşık ve güç olması monotonluğu büyük ölçüde azaltmaktadır. Karmaşıklık çalışanın kendini tam olarak işe vermesini de zorunlu kılmaktadır. Bu gibi işler çalışanların çoğu için gurur ve tatmin sağlamaktadır.

Otomatikli işler ise sürekli bir ritme bağlı olup basit, az dikkat isteyen özelliğe sahiptir. Bu tür işlerde hayal kurma, konuşma imkanı olmaktadır. Eğer hayal kurma ve konuşma olanağı olmazsa yapılan iş çekilmez olur. Monotonluğun azaltılmasında konuşma ve hayal kurma işte önemli bir etkiye sahiptir (Eren, 2004, ss. 254-255).

Ücret: Ücret, iş doyumunun ana faktörlerinin birisidir. Ücret, çalışanın işe karşı tutumuyla beraber ihtiyaçlarını karşılama derecesine kadar birçok şeyi belirleyecektir. Bireylerin çalıştıkları iş yerlerinde verilen ücret ve terfi durumu adil olmalıdır. Eğer işte çalışan birey için ücret adil ise buda iş doyumunun artmasını sağlamaktadır (Kolasa, 1969, s. 455).

Takdir Etmek: Çalışanın verimliliğini arttıran diğer bir sebep ise yöneticiden gelen takdirdir. Bu takdir ediş çalışanın verimini artırmaktadır. Bir çalışanın tatminkâr ve işbirliği yapmaya hazır olması yöneticinin kendisini beğenmesine ve takdir etmesine sebep olur (Ünlüöner, Ertürk ve Olcay, 2007, ss. 9-32).

Ortaya çıkan bir eserden sonra birey kendisine karşı maddi ve manevi yönden takdir edilmeyi beklemektedir. Eğer birey sözlü ya da fiili olarak bir takdir belirtisi görmez ise bunu bir kayıtsızlık hali olarak algılayacaktır. Bu durumda iş verimini olumsuz yönden etkileyecektir (Eren, 2004, s. 248).

Çalışma koşulları: Çalışma koşullarının iyi olması çalışanın moralini tek başına yükselmekte destekleyici bir görev üstlenecektir. İşyerlerinde ortaya çıkan olumsuzluklar örneğin zararlı maddelerin ve gazların bulunması gibi durumlar hastalıklara neden olmakta hatta bu yüzden zehirlenmelerin ölümlerin meydana geldiği her zaman gözlemlenmektedir. Çalışan kişiler çalıştıkları yerlerde tedirgin ve korku durumu yaşamaktırlar. Oysaki temiz, tertipli soyunma odalı, uygun ısı ve ışık ortamı, havalandırma sisteminin iyi olması gibi özelliklere sahip olan yerler çalışma koşullarının oluşturacağı olumsuz etkileri kaldıracaktır (Eren, 2004, s. 202). Bunların dışında çalışanların yeterli olarak dinlenememesi yani dinlenme sürelerinin kısa olması, bedensel kapasitesini aşan yoğun çalışmalar, çalışanı bir robot haline getirecek çalışma uygulamalarının çalışma koşullarının olumsuzlukları olarak ifade edilebilir. Bu gibi durumların hepsi çalışma verimini, moral ve motivasyon gibi bir çok faktörü olumsuz yönde etkileyecektir. İşyerinde güvenlik koşullarının sağlık bakımından yerinde olması önemli ve gerekli bir durumdur. Çalışma yerlerinde yaralanma, organlardan bir kısmının veya tamamının kaybedilmesi gibi durumlar meydana gelebilir. Bu gibi durumların meydana gelmemesi için gerekli önlemler alınmalı ve oluşacak herhangi bir zarar durumu ise giderilmelidir (Eren, 2004, ss. 242-243).

2.9. İlgili Araştırmalar

Güler (2018) yaptığı “Beden eğitimi öğretmenlerinin zaman yönetimi becerileri ile iş doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kocaeli İli Örneği)” isimli araştırmasında Kocaeli il merkezi ve ilçelerinde bulunan resmi ortaokul ve lisede görev yapan 124 kadın, 138 erkek toplam 262 beden eğitimi öğretmenleri üzerinde araştırmasını yapmıştır. Araştırmasında tarama modelini kullanmıştır. Üç bölümden oluşan bir veri toplama aracı uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine yönelik 11 soru, ikinci bölümünde 23 sorudan oluşan, zaman yönetimi envanteri, üçüncü bölümde 20 sorudan oluşan, minnesota iş doyum ölçeğinden oluşmuştur. Araştırma sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet göre içsel ve dışsal doyumlarında, mesleki kıdemlerinde dışsal ve genel doyumlarında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Öte yandan yaş, eğitim, medeni durum ve çalışılan okul türlerinde ise anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir.

Özçete’ nin (2018) “Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi ve öğretmenlerin iş doyum analizi (Niğde ili örneği)” adlı araştırması incelediğinde bu araştırma da araştırma modeli olarak betimsel ve ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. 2016 – 2017 eğitim öğretim yılında Niğde ili merkezi ve merkeze bağlı köylerde devlet okullarında görev alan beden eğitimi ve spor öğretmeni olan bireyler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmaya 53 Kadın ve 97 Erkek olmak üzere 150 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Öğretmenlik Yetkinlik Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek 38 sorudan oluşan 5’li likert tipi bir ölçektir. İş doyumunda kullanılan anket ise Emrah Ragıp Çalgın’ın tezinden alınan anket araştırma grubuna uyarlanmıştır. Bu anket ise 44 sorudan oluşan beşli likert tipi bir ankettten oluşmaktadır. Araştırmada cinsiyet göre bakıldığından erkekler ile kadınlar arasında iş doyum düzeyi açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Katılımcıların yaşları açısından bakıldığında ise 40 yaş ve altı ile 40 yaş üstü olanlar arasında iş doyum düzeyi açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Yine katılımcıların iş doyum düzeyi medeni halleri açısından bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin kıdem yıllarına bakıldığında ise anlamlı bir fark bulunmuştur. Kıdem

sürelerine iş doyum puanları açısından bakıldığında 11-20 yıl olanlarda anlamlı bir fark bulunmaktadır. Yine 21 ve üstü kıdem yılı olan öğretmenlerin iş doyum puanlarının düşük olduğu çalışmada ifade edilmiştir.

Demirsoy'un 2009 da yaptığı "Beden eğitimi öğretmenlerinin doyumu ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi" adlı araştırmasının örneklemini Bolu, Kastamonu, Düzce ve Bartın il merkezlerinde görev yapmakta olan 162 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya 119 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Verilen toplanması sürecinde Çetinkanat tarafından 1995 de geliştirilen 'iş doyum ölçeği (İ.D.Ö.)' kullanılmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet açısından iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Çalışmaya katılan bireylerin iş doyum düzeyleri yaş gruplarına bağlı olarak bakıldığında anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çelik' un (2010) betimsel nitelikli tarama modelini kullandığı çalışmada Orta Karadeniz Bölgesinde ki özel ve devlet okullarında görev yapan 307 beden eğitimi öğretmeni üzerindeki çalışmasında özel okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilmektedir. Aynı çalışmada devlet okulunda çalışan öğretmenlerin ise iş doyum düzeylerinin ise biraz yüksek olduğu görülmektedir. İçsel iş doyum yönünden yine özel okullardaki öğretmenlerin oldukça memnun oldukları ifade edilmektedir. Aynı durum devlet okullarında çalışan öğretmenler içinde geçerlidir. Dışsal doyum ile içsel doyum düzeyleri karşılaştırıldığında devlet okullarında ve özel okullarda görev alan beden eğitimi öğretmenlerinin içsel iş doyum düzeyleri dışsal iş doyum düzeylerinden yüksektir. Cinsiyetlere göre beden eğitimi öğretmenlerine bakıldığında özel ve devlet okullarında çalışan bayan ve erkek öğretmenlerin iş doyum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı gibi medeni durum açısından da bakıldığında özel okul ve devlet okulundaki öğretmenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin kıdem yılları, yaş ve gelir düzeyleri açısından bakıldığında ise anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Mavi' nin (2008) Kütahya ilinde yaptığı araştırmaya 140 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Bunların 112'si erkek 28'i ise bayan öğretmenlerden oluşmaktadır. Yapılan araştırmada betimleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Kütahya ilinde

görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmaktadır. İki bölümden oluşan bir anket kullanılmıştır. Birinci bölümde demografik bilgiler yer alırken ikinci bölümde ise 20 sorudan oluşan likert tipi bir anket olan Minnesota iş doyumunu ölçeği (Minnesota Satisfaction Questionnaire) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlar şöyledir. Katılımcıların yaş kategorisi ve mesleki kıdem yılları açısından anlamlı bir ilişkiye ulaşılmıştır. Katılımcıların gelir düzeyleri ve cinsiyetleri ile ilgili yapılan analizler sonucunda iş doyum düzeyleri arasında anlamlı fark elde edilememiştir.

Akiner (2005) yaptığı çalışma şöyledir; Manisa merkezinde ki resmi ve özel okullardaki beden eğitimi öğretmenleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmaya 102 beden eğitimi öğretmeni katkı sağlamıştır. Bunlardan 37'si kadın 65'i ise erkektir. Ölçek olarak Minnesota iş doyumunu ölçeği (Minnesota Satisfaction Questionnaire) kullanılmıştır. İş doyum açısından özel okullarda çalışan öğretmenlerin yaptıkları işten memnun oldukları görülürken iş doyum düzeyleri ise yüksektir. Devlet okullarında çalışan öğretmenlerin iş doyum düzeyleri ise biraz yüksektir. Hem özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin hem de devlet okullarında çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin içsel iş doyum düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Dışsal iş doyum düzeyleri açısından hem devlet hem de özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri biraz yüksektir. Hem içsel doyum düzeyleri hem de dışsal doyum düzeylerine bakıldığında özel okullardaki öğretmenlerin devlet okulundaki öğretmenlere göre düzeyleri daha yüksektir. Cinsiyet, yaş, medeni durum açısından incelendiğinde özel okul ve devlet okulundaki öğretmenler açısından anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen kıdem yılı bakımından incelendiğinde anlamlı fark belirlenmiştir.

Seçme (2008) “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi (Afyonkarahisar Örneği)” adlı çalışmasını 122 erkek 32 bayan toplam 154 beden eğitimi öğretmenin katılımı ile yapmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşmakta olan anket formu kullanılmıştır. Birinci bölüm genel bilgilerden oluşan 15 soruluk bir anket olup ikinci bölüm ise 44 sorudan oluşan iş doyum düzeyi ile ilgili anket formudur. Katılımcılar cinsiyet ve medeni durum açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Gülay'ın 2006 "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Araştırılması (Kocaeli İl Örneği)" adlı çalışmasında; çalışma Kocaeli İl'inde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin 247'sinin katıldığı bir çalışma grubundan oluşmaktadır. Bu araştırmada "Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleki Doyum Ölçeği" adlı beşli Likert Modeli ölçek kullanılmıştır. Kullanılan ölçme araçları kişisel bilgiler ve Araştırmanın sonuçlarına göre iş doyumunu konusunda beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet, öğrenim, yaş, hizmet yılı durumu açısından incelendiğinde önemli bir değişken olmadığı ifade edilmiştir.

Soyer, Can, Kale'nin 2009'da "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Tatmini Ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi" adlı yaptığı çalışmalarında; Türkiye'de ki çeşitli illerden 247 beden eğitimi öğretmeni yer almıştır. Katılımcıların iş doyum düzeylerini ölçmek için 20 sorudan oluşan Minnesota İş Doyum Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının cinsiyetlerine, medeni durumlarına göre incelendiğinde aralarında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Türkçapar'ın 2012 de yaptığı "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Farklı Değişkenler Açısından İş Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi" adlı çalışmasında; Kayseri ilinde milli eğitim müdürlüğüne bağlı okullardaki 212 beden eğitimi öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmacı bu araştırmasında" Minnesota İş Tatmini Ölçeği" ile beraber "Kişisel Bilgi Formu" kullanmıştır. Yapılan araştırmanın sonu olarak cinsiyet, medeni durum, çocuk durumu, okul türü, eğitim düzeyi, hizmet süresi ve yaş değişkenine göre beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumunu puanlarında farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM 3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırma kapsamında izlenen yöntem ele alınmıştır. Bu bağlamda araştırmanın modeli, katılımcıları, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel analizler hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada “tarama modeli” kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.” Tarama modeli araştırmaya konu olan olayı, bireyi ya da nesneyi, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2016, s. 109). Bu çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri betimsel olarak incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde MEB Sakarya İl Müdürlüğüne bağlı okullarda görev yapmakta olan 433 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise bu evren içerisinden kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 226 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iş doyumlarını tespit etmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” ve “Minnesota İş Doyum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçme araçlarına ilişkin detaylı bilgi aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Kişisel bilgi formu

Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlere ait demografik bilgileri tespit etmek için “kişisel bilgi formu” kullanılmıştır. Bilgi formunda beden eğitimi ve spor öğretmenlerin ait bazı demografik değişkenlere ulaşılmak istenmiştir.

3.3.2. Minnesota iş doyum ölçeği

Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarını tespit etmek için Weiss, Davis, England ve Lofguist (1967) tarafından geliştirilen Baycan (1985) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Minnesota İş Doyum Ölçeği” kullanılmıştır. Bu araştırmada, Minnesota İş Doyum Ölçeği’nin kısa formunun kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipi bir ölçek olup 1-5 arasında puanlanmıştır. Ölçek puanlamasında, “Hiç memnun değilim; 1 puan, Memnun değilim; 2 puan, Kararsızım; 3 puan, Memnunum; 4 puan, Çok memnunum; 5 puan” olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan puan yükseldikçe iş doyumunu da artmaktadır. Ölçme aracının mevcut araştırma için güvenilirlik katsayısı .91 olarak tespit edilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için ölçme araçlarının birer kopyası ile Sakarya Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğüne izin talebinde bulunulmuştur. İl müdürlüğü yetkilileri tarafından yapılan incelemenin ardından araştırmanın yapılması için gereken izinler verilmiştir. İzin verilmesinin ardından araştırmacı tarafından “Kişisel Bilgi Formu” ve “Minnesota İş Doyum Ölçeği” çoğaltılarak hazır hale getirilmiştir. Hazır hale getirilen ölçme araçları araştırmacı tarafından beden eğitimi ve spor öğretmenlerine araştırmanın amacı anlatılmış ve araştırmaya gönüllü katılım gösteren öğretmenlerden veriler toplanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden toplanan veriler muhtemel kodlama hatalarının önüne geçmek adına kontrol edilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. SPSS programı yardımıyla verilere normallik sınaması yapılmıştır. Yapılan istatistiksel işlemin ardından verilerin -2.....+2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu değerlerin normal dağılıma uygun olduğu ifade edilebilir (George ve Mallery, 2001, ss. 86-87). Verilerin normal dağılım göstermesinin ardından parametrik testlerden olan t-testi, tek yönlü varyans analizi ve pearson korelasyon analizi kullanılarak veriler çözümlenmiştir. Verilerin genel olarak çözümlenmesinde anlamlılık $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir. Veriler SPSS paket programı aracılığıyla çözümlenmiştir.

BÖLÜM 4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde araştırma kapsamında yapılan istatistiksel analizlerin bulgularına ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.1. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımları

	n	%
Kadın	46	20,4
Erkek	180	79,6

Tablo 4.1’ de öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımlarına yer verilmiştir. Öğretmenlerin 46’ sının (%20.4) kadın; 180 ‘inin ise (79.6) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş gruplarına göre dağılımları

	n	%
25-30 yaş	66	29,2
31-36 yaş	81	35,8
37-42 yaş	47	20,8
43 ve üzeri yaş	32	14,2

Tablo 4.2’ de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş gruplarına göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 66’ sının (%29.2) 25-30 yaş grubunda; 81’ inin (%35.8) 31-36 yaş grubunda; 47’ sinin (%20.8) 37-42 yaş grubunda; 32’ isinin ise (%14.2) 43 ve üzeri yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.3. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin medeni durumlarına göre dağılımları

	n	%
Bekar	73	32,3
Evli	153	67,7

Tablo 4.3’ de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin medeni durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 73’ ünün (%32.3) bekar; 153’ ünün ise (%67.7) evli olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.4. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre dağılımları

	n	%
Lisans	191	84,5
Yüksek Lisans	35	15,5

Tablo 4.4’ de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eğitim durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 191’inin (%84.5) lisans; 35’ inin ise (%15.5) yüksek lisans eğitimi aldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4.5. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalıştığı kuruma göre dağılımları

	n	%
Ortaokul	146	64,6
Lise	80	35,4

Tablo 4.5’ de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalıştığı kuruma göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 146’sının (%64.6) ortaokul; 80’ inin ise (%35.4) lisede çalıştığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.6. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ek iş durumuna göre dağılımları

	n	%
Evet	30	13,3
Hayır	196	86,7

Tablo 4.6’ da beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ek iş durumuna göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 30’unun (%13.3) ek iş yaptığı; 196’sının ise (%86.7) ek iş yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.7. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre dağılımları

	n	%
Evet	163	72,1
Hayır	63	27,9

Tablo 4.7’ de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 163’ünün (%72.1) kurs açtığı; 63’ünün ise (%27.9) kurs açmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.8. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin egzersiz açma taleplerine göre dağılımları

	n	%
Evet	117	51,8
Hayır	109	48,2

Tablo 4.8’ de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin egzersiz açma durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 117’sinin (%51.8) egzersiz açtığı; 109’unun ise (%48.2) egzersiz açmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.9. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eşlerinin çalışma durumlarına göre dağılımları

	n	%
Evet	106	46,9
Hayır	120	53,1

Tablo 4.9’ da beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eşlerinin çalışma durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 106’sının (%46.9) eşlerinin çalıştığı; 120’sinin ise (%53.1) eşlerinin çalışmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.10. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalışma yerlerine göre dağılımları

	n	%
İl	78	34,5
İlçe	113	50,0
Belde	10	4,4
Köy	25	11,1

Tablo 4.10’ da beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalışma yerlerine göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 78’inin (%34.5) ilde; 113’ünün (%50.0) ilçede; 10’ unun (%4.4) beldede; 25’ inin ise (%11.1) köyde çalıştığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.11. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hizmet yılına göre dağılımları

	n	%
5 yıl ve altı	98	43,4
6-10 yıl	72	31,9
11-15 yıl	23	10,2
16-20 yıl	18	8,0
21 ve üzeri	15	6,6

Tablo 4.11’ de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hizmet yılına göre dağılımları verilmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 98’ inin (%43.4) 5 yıl ve altında; 72’ sinin (%31.9) 6-10 yıl arasında; 23’ ünün (%10.2) 11-15 yıl arasında; 18’ inin (%8.0) 16-20 yıl arasında; 15’ inin ise (%6.6) 21 yıl ve üzerinde hizmet yılında oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 4.12. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları

	Cinsiyet	n	X	SS	t	p
İçsel Doyum	Kadın	46	4,00	,51	-,17	,86
	Erkek	180	4,01	,63		
Dışsal Doyum	Kadın	46	3,06	,79	-2,19	,02
	Erkek	180	3,36	,84		
Genel Doyum	Kadın	46	3,62	,55	-1,23	,21
	Erkek	180	3,75	,67		

Tablo 4.12’ de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin dışsal doyum puanlarının cinsiyete göre farklılaştığını göstermektedir ($p < .05$). Puan ortalamaları incelendiğinde erkek öğretmenlerin dışsal doyum puan ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan öğretmenlerin içsel doyum ve genel doyum puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 4.13. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının yaş gruplarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

		n	X	SS	F	p
İçşel Doyum	25-30	66	4,10	,67	1,78	,15
	31-36	81	3,97	,51		
	37-42	47	4,07	,58		
	43-70	32	3,83	,73		
Dışsal Doyum	25-30	66	3,40	,85	,85	,46
	31-36	81	3,27	,78		
	37-42	47	3,32	,88		
	43-70	32	3,12	,88		
Genel Doyum	25-30	66	3,82	,68	1,51	,21
	31-36	81	3,69	,56		
	37-42	47	3,77	,65		
	43-70	32	3,54	,75		

Tablo 4.13’ de katılımcıların iş-dış ve genel doyum puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar katılımcıların iş-dış ve genel doyum puanlarının yaş gruplarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.14. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının medeni duruma göre t-testi sonuçları

	Medeni Durum	n	X	SS	t	p
İçşel Doyum	Bekar	73	4,04	,58	,50	,61
	Evli	153	4,00	,62		
Dışsal Doyum	Bekar	73	3,40	,76	,21	,19
	Evli	153	3,25	,87		
Genel Doyum	Bekar	73	3,78	,60	,96	,33
	Evli	153	3,70	,66		

Tablo 4.14’ de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının medeni duruma göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.15. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının eğitim durumuna göre t-testi sonuçları

	Eğitim Durumu	n	X	SS	t	p
İçsel Doyum	Lisans	191	4,03	,61	1,04	,29
	Yüksek Lisans	35	3,91	,59		
Dışsal Doyum	Lisans	191	3,31	,83	,66	,50
	Yüksek Lisans	35	3,21	,85		
Genel Doyum	Lisans	191	3,74	,65	,93	,35
	Yüksek Lisans	35	3,63	,64		

Tablo 4.15’ de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının eğitim durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.16. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının çalıştığı kuruma göre t-testi sonuçları

	Çalışılan Kurum	n	X	SS	t	p
İçsel Doyum	Ortaokul	146	4,00	,64	-,19	,84
	Lise	80	4,02	,56		
Dışsal Doyum	Ortaokul	146	3,28	,87	-,45	,65
	Lise	80	3,33	,78		
Genel Doyum	Ortaokul	146	3,71	,68	-,34	,73
	Lise	80	3,75	,59		

Tablo 4.16’ da öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının görev yaptığı okul türüne göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının görev yaptığı okul türüne farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.17. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının ek iş durumuna göre t-testi sonuçları

	Ek İş Durumu	n	X	SS	t	p
İçsel Doyum	Evet	30	3,86	,65	-1,49	,13
	Hayır	196	4,03	,60		
Dışsal Doyum	Evet	30	3,12	,82	-1,27	,20
	Hayır	196	3,32	,84		
Genel Doyum	Evet	30	3,56	,66	-1,51	,13
	Hayır	196	3,75	,64		

Tablo 4.17’ de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının ek iş yapma durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının ek iş yapma durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.18. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre t-testi sonuçları

	Destekleme Yetiştirme Kursu	n	X	SS	t	p
İçsel Doyum	Evet	163	4,05	,59	1,72	,08
	Hayır	63	3,90	,65		
Dışsal Doyum	Evet	163	3,34	,85	,72	,24
	Hayır	63	3,19	,81		
Genel Doyum	Evet	163	3,77	,64	1,58	,11
	Hayır	63	3,62	,66		

Tablo 4.18’ de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.19. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının egzersiz açma taleplerine göre göre t-testi sonuçları

	Egzersiz Açma Talebi	n	X	SS	t	p
İçsel Doyum	Evet	117	4,08	,56	2,04	,04
	Hayır	109	3,92	,64		
Dışsal Doyum	Evet	117	3,32	,79	,51	,60
	Hayır	109	3,26	,88		
Genel Doyum	Evet	117	3,78	,59	1,42	,15
	Hayır	109	3,66	,68		

Tablo 4.19’ da öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının egzersiz açma taleplerine göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iç doyum puanlarının egzersiz açma taleplerine göre farklılaştığı, dış ve genel doyum puanlarının egzersiz açma taleplerine göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.20. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının eşlerinin çalışma durumlarına göre göre t-testi sonuçları

	Eş Çalışma Durumu	n	X	SS	t	p
İçsel Doyum	Evet	106	4,05	,60	,90	,36
	Hayır	120	3,98	,62		
Dışsal Doyum	Evet	106	3,28	,88	-,33	,73
	Hayır	120	3,31	,80		
Genel Doyum	Evet	106	3,74	,66	,34	,73
	Hayır	120	3,71	,64		

Tablo 4.20' de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının eşlerin çalışma durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan t- testi sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının eşlerin çalışma durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.21. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının çalışma yerlerine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

		n	X	SS	F	p
İçsel Doyum	İl	78	3,97	,59	,37	,77
	İlçe	113	4,01	,65		
	Belde	10	4,04	,53		
	Köy	25	4,12	,50		
Dışsal Doyum	İl	78	3,26	,94	,15	,93
	İlçe	113	3,30	,80		
	Belde	10	3,44	,67		
	Köy	25	3,33	,76		
Genel Doyum	İl	78	3,69	,69	,24	,86
	İlçe	113	3,73	,65		
	Belde	10	3,80	,46		
	Köy	25	3,80	,52		

Tablo 4.21' de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının görev yerleri durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının görev yerleri durumlarına göre farklılaşmadığını göstermektedir ($p > .05$).

Tablo 4.22. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanlarının hizmet yılına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

		n	X	SS	F	p	Farklar
İçsel Doyum	5 yıl ve altı	98	4,11	,56	2,40	,05	
	6-10 yıl	72	3,97	,53			
	11-15 yıl	23	3,86	,76			
	16-20 yıl	18	4,07	,54			
	21 ve üzeri	15	3,65	,86			
Dışsal Doyum	5 yıl ve altı	98	3,46	,79	3,16	,01	1>2,3,5 4>3
	6-10 yıl	72	3,21	,80			
	11-15 yıl	23	2,92	,84			
	16-20 yıl	18	3,45	,81			
	21 ve üzeri	15	2,98	1,00			
Genel Doyum	5 yıl ve altı	98	3,85	,59	3,11	,01	1>3,5 4>5
	6-10 yıl	72	3,67	,58			
	11-15 yıl	23	3,49	,73			
	16-20 yıl	18	3,82	,63			
	21 ve üzeri	15	3,38	,87			

1) 5 yıl ve altı, 2) 6-10 yıl, 3) 11-15 yıl, 4) 16-20 yıl, 5) 21 ve üzeri

Tablo 4.22' de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanlarının görev yerleri durumlarına göre karşılaştırılmasında kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu yer almaktadır. Sonuçlar öğretmenlerin dışsal ve genel doyum puanlarının mesleki kademelerine göre farklılaştığını göstermektedir ($p < .05$). Gruplar arasındaki farkın kaynağını tespit etmek için yapılan post hoc (LSD) testi sonuçlarına göre; dışsal doyum puanlarında 5 yıl ve altı ile 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında, 16-20 yıl arası ile 11-15 yıl arasında çalışanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. 5 yıl ve altında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin dışsal doyum puanlarının 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Genel doyum puanlarında ki farklılıklar ise 5 yıl ve altı ile 11-15 yıl ve 21 yıl ve üzeri arasında, 16-20 ile 21 ve üzeri yıllar arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu gruplar arasında ise 5 yıl ve altında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel doyum puanlarının 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan; 16-20 yıl arası çalışanların ise 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.23. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum puanları ile gelir durumları arasındaki ilişki sonuçları

		İçsel Doyum	Dışsal Doyum	Genel Doyum
Aylık Toplam	r	,069	,015	,047
Gelir	p	,303	,822	,484

Tablo 4.23' de öğretmenlerin iş-dış ve genel doyum puanları ile aylık gelirleri arasındaki ilişki sonucunu gösteren pearson korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Sonuçlar beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının iç-dış ve genel doyum puanlar ile aylık gelirleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

BÖLÜM 5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılarak sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Bu araştırma beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya 46' sı kadın; 180' i erkek olmak üzere toplam 226 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılım göstermiştir.

Araştırmanın birinci alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasında sadece dışsal doyumda anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. İçsel ve genel doyum puanlarında ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Erkek öğretmenlerin dışsal doyum puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre genel iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmaması şöyle açıklanabilir. Son yıllarda artık kadınlarda erkekler ile aynı işleri yapmakta ve aynı imkânlara sahip olmaktadır. Ücretten terfiye kadar bütün konularda erkeler ile aynı statüde yer almaları bu durumun sebeplerinden biri olabileceği düşünülmektedir. Güler (2018) yaptığı araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre içsel ve dışsal doyumlarında, anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Araştırmacının elde ettiği bu sonuç, mevcut araştırmanın dışsal doyum boyutuyla benzerlik, içsel ve genel doyum boyutlarıyla farklılık göstermektedir. Karaca ve Balcı (2011) tarafından yapılan 'İlköğretim ve Ortaöğretim Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Tatmini Üzerine Ampirik Bir Çalışma: Ankara'daki Devlet Okulları İle Özel Okullar

Karşılaştırması' adlı çalışmada ise beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyete göre toplam iş tatmini düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Özçete (2018) çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin cinsiyete göre farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın içsel doyum ve genel iş doyumuyla benzerlik, dışsal doyumuyla farklılık göstermiştir. Demirsoy'un (2009) yaptığı çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet açısından iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, yapılan araştırmanın genel doyum boyutlarıyla benzerlik göstermektedir. Çelik (2010) Orta Karadeniz Bölgesinde ki özel ve devlet okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre iş doyum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın genel doyum boyutlarıyla benzerlik göstermektedir. Mavi'nin (2008) Kütahya ilinde yaptığı çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet açısından iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu bulgu, mevcut araştırmanın genel doyum bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Akıner'in (2005) yaptığı çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu bulgu, yapılan araştırmanın genel doyum sonucu ile benzerlik göstermektedir. Seçme (2008) Afyonkarahisar örnekleminde yaptığı çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre iş doyumlarının farklılık göstermediğini rapor etmiştir. Bu sonuç, yapılan mevcut araştırmanın genel doyum boyutlarıyla benzerlik göstermektedir. Gülay'ın (2006) Kocaeli ilinde yaptığı çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyet açısından iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Bu bulgu, yapılan araştırmanın genel doyum boyutlarıyla örtüşmektedir. Soyer, Can ve Kale'nin (2009) "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Tatmini ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmalarında; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın genel doyum bulgusunu desteklemektedir. Türkçapar'ın (2012) Kayseri ilinde milli eğitim müdürlüğüne bağlı okullardaki 212 beden eğitimi öğretmenin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin cinsiyete göre iş doyumlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmadığı

ifade edilmiştir. Bu bulgu, araştırmanın genel doyum boyutlarıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri yaş gruplarına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının yaşa göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. İç-dış ve genel doyum puanlarının yaşa göre karşılaştırılmasında 25-30 yaş grubunda yer alan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşa göre iş-dış ve genel doyum puanlarına bakıldığında anlamlı bir fark bulunmaması şöyle açıklanabilir; günümüzde iş imkânları azalmaktadır. Bireylerin iş bulması zorlaşmakta ve buldukları işin ücret ve benzeri diğer özellikleri ise tatmin edici olmamaktadır. Ancak öğretmenlik mesleği ücret ve iş güvencesi açısından daha iyi bir noktada bulunması bu mesleğin bireyler açısından hala tercih sebebi olmasının nedenleri arasında olduğu söylenebilir (Akıner, 2005). Güler (2018) Kocaeli örneğinde yaptığı araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının yaş gruplarına göre farklılık göstermediğini rapor etmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Mavi (2008) Kütahya ilinde 140 beden eğitimi öğretmenin katılımı ile yaptığı araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinde yaş grupları arasındaki farkın önemli olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın genel doyum düzeyleriyle benzerlik göstermemektedir. Özçete'nin (2018) Niğde ilinde yaptığı araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının yaş gruplarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, yapılan araştırmanın genel doyum sonucu ile örtüşmektedir. Demirsoy'un (2009) 119 beden eğitimi ve spor öğretmenin katılımı ile yaptığı çalışmada iş doyumlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasında farklılık olmadığı saptanmıştır. Bu sonuç, yapılan araştırmanın genel doyum düzeyi sonucunu desteklemektedir. Çelik (2010)'un betimsel nitelikli tarama modelini kullandığı çalışmada iş doyumlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasında, iş doyumlarının yaş gruplarına göre farklılaşmadığı rapor edilmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın genel doyum düzeyi ile benzerlik göstermektedir. Akıner'in (2005) yaptığı

çalışmada iş doyumlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasında yaş gruplarına göre farklılaşmadığını göstermektedir. Bu sonuç araştırmamızın yaş gruplarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel doyum düzeyleriyle benzerlik göstermektedir. Gülay'ın 2006 “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Araştırılması (Kocaeli İl Örneği)” adlı çalışmasında iş doyumlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılmasında gruplar arasında farklılık olmadığını rapor etmiştir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın genel doyum düzeyi bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri medeni durumlarına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. İç-dış ve genel doyum puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında iç-dış ve genel doyum puanlarının bekarlarda evlilere göre yüksek olduğu görülmektedir. Güler (2018) yaptığı Kocaeli örneğinde yaptığı araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının medeni duruma göre farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın genel doyum düzeylerinin medeni duruma göre karşılaştırılması bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Özçete (2018)' in Niğde ilinde yaptığı araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının medeni durumlarına göre karşılaştırılmasında farklılık tespit edememiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın genel doyum düzeyleriyle benzerlik göstermektedir. Çelik'in 2010 da betimsel nitelikli tarama modelini kullandığı çalışmada iş doyumlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında farklılık tespit etmemiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın genel doyum düzeyi bulgusunu desteklemektedir. Akıner'in (2005) yaptığı çalışmada iş doyumlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında farklılık elde edilmemiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın genel doyum düzeyi bulgusuyla örtüşmektedir. Seçme (2008) “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi (Afyonkarahisar Örneği)” adlı çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının medeni duruma göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın medeni durum değişkeni ile benzerlik göstermiştir. Soyer, Can ve Kale (2009) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş

Tatmini ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi” adlı yaptığı çalışmalarında; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının medeni duruma göre farklılık göstermediğini rapor etmişlerdir. Bu bulgu, mevcut araştırmanın medeni durum değişkeni ile örtüşmektedir. Türkçapar (2012) Kayseri ilinde milli eğitim müdürlüğüne bağlı okullardaki 212 beden eğitimi öğretmenin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında farklılık elde edememiştir. Bu sonuç, araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri eğitim durumlarına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının eğitim durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. İç-dış ve genel doyum puanlarının eğitim durumuna göre lisans, yüksek lisans karşılaştırılmasında iç-dış ve genel doyum puanlarının lisans eğitimini bitiren öğretmenlerin yüksek lisans eğitimini bitiren beden eğitimi ve spor öğretmenlerine göre yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise Korman (1977)’in düşüncesiyle benzerlik göstermektedir. Korman, “yüksek eğitim almış kişilerde iş doyumunun daha az olduğu görülmektedir” demiştir (Korman, 1977; akt: Eskibağ, 2014: 87). Soyer, Can ve Kale’nin 2009’da “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Tatmini ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarında; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarını eğitim durumlarına göre karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının eğitim durumlarına göre farklılaşmadığını rapor etmişlerdir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın eğitim durumu sonucunu desteklemektedir. Türkçapar’ın 2012’de Kayseri ilinde milli eğitim müdürlüğüne bağlı okullardaki 212 beden eğitimi öğretmenin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının eğitim durumuna göre karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak eğitim durumunun lisans-yüksek lisan olma durumuna göre beden eğitimi öğretmenlerinin iç-dış ve genel doyum puanlarının farklılaşmadığını tespit etmiştir. Bu bulgu, mevcut araştırmanın eğitim durumuna göre karşılaştırılmasında genel doyum

düzeyleriyle benzerlik göstermektedir. Özçete (2018)' in Niğde ilinde yaptığı araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının eğitim durumuna göre karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak eğitim durumunun lisans-yüksek lisan olma durumuna göre beden eğitimi öğretmenlerinin iç-dış ve genel doyum puanlarının farklılaşmadığını rapor etmiştir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın iş doyumunun eğitim durumuna göre karşılaştırılması bulgusu ile desteklenmektedir.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri çalıştıkları kurumlara göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının çalıştığı okul türü durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların benzer olması da böyle bir sonucun doğmasına neden olabileceği şeklinde yorumlanabilir. İç-dış ve genel doyum puanlarının çalıştığı okul türüne göre ortaokul-lise eğitim kademesine göre karşılaştırılmasında iç-dış ve genel doyum puanlarının okul türü lise olan öğretmenlerin okul türü ortaokul olan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Güler (2018) yaptığı araştırmasında beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarının çalıştığı okul türüne göre karşılaştırılmasında ortaokul-lise olmalarına göre farklılaşmadığını rapor etmiştir. Bu bulgu, mevcut araştırmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalıştığı okul türüne göre karşılaştırılmasındaki genel doyum düzeyi bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Seçme (2008) çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının çalıştığı okul türüne göre karşılaştırılmasında ortaokul-lise olmalarına göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Bu bulgu, yapılan araştırmanın çalıştığı okul türüne göre karşılaştırılmasındaki genel doyum düzeyi puanı ile benzerlik göstermektedir. Soyer, Can ve Kale'nin 2009'da yaptığı çalışmalarında; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının çalıştığı okul türüne göre karşılaştırılmasında farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın bulgusunu destekler niteliktedir. Türkçapar Kayseri ilinde 212 beden eğitimi öğretmenin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmasında; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının çalıştığı okul türüne farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç, yapılan

araştırmanın genel doyum düzeyleriyle benzerlik göstermektedir. Ayrıca mevcut araştırma Gögercin (2017) tarafından yapılan çalışma ile de benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın altıncı alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri ek iş yapma durumlarına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının ek iş durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. İç-dış ve genel doyum puanlarında ‘mesleğim dışında ek iş yapmıyorum’ olarak cevaplayan katılımcıların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Ek iş faktörünün mesleki doyum üzerine bir etkisi olmadığı görülmektedir. Küçükbiş (2013) yaptığı çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin iş tatminlerinin ek iş yapma durumlarına göre farklılaşmadığını rapor etmiştir. Bu bulgu, mevcut araştırmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın yedinci alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri destekleme yetiştirme kursu açma durumlarına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının destekleme yetiştirme kursu duruma göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. İç-dış ve genel doyum puanlarında ‘destekleme ve yetiştirme kursu talebinde bulunuyorum’ olarak cevaplayan katılımcıların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmene birçok katkıları olmaktadır. Bu katkılardan bir kaçı ekonomik gelir, ek hizmet puanı örnek olarak verilebilir. Ancak çalışmadan çıkan sonuca göre destekleme ve yetiştirme kursu faktörünün mesleki doyum üzerine bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri egzersiz açma durumlarına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin içsel doyum düzeylerinin egzersiz açma talebi durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. ‘egzersiz açma talebinde bulunuyorum’ diyen beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin içsel doyum düzeyleri daha yüksek ve anlamlıdır. Öte yandan dışsal ve genel doyum düzeylerinde ise anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. Dışsal ve genel doyum puanlarında ‘egzersiz açma talebinde bulunuyorum’ olarak cevaplayan katılımcıların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Günümüzde giderek artan teknoloji ile teknolojik imkanlara ulaşmak daha kolay hale gelmiştir. Ders dışı egzersiz faaliyetlerinde tesislerin ve donanımların artırılması ve bu olanakların öğretmenlere yeteri kadar sunulması halinde, bu faaliyetlerin hedefine ulaşmada önemli bir faktör olacağı düşünülmektedir (Çınar, 2011). İmkanların artırılması halinde ders dışı egzersiz açma faaliyetlerinde iş doyumuna etki edeceği düşünülebilir.

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri eş çalışma durumlarına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının eş çalışma durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin içsel doyum puanlarını ‘eşim çalışıyor’ ve ‘eşim çalışmıyor’ olarak karşılaştırıldığında en yüksek içsel doyum puan ortalamasının ‘eşim çalışıyor’ cevabını verenlerde olduğu görülmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin dışsal doyum puanlarının ‘eşim çalışıyor’ ve ‘eşim çalışmıyor’ olarak karşılaştırıldığında en yüksek dışsal doyum puan ortalamasının ‘eşim çalışmıyor’ cevabını verenlerde olduğu görülmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel doyum puanlarını ‘eşim çalışıyor’ ve ‘eşim çalışmıyor’ olarak karşılaştırıldığında ise en yüksek genel doyum puan ortalamasının ‘eşim çalışıyor’ cevabını verenlerde olduğu görülmektedir. Çalışmanın sonucunda anlamlı farklılıklar olmamasının sebebi olarak beden eğitimi öğretmenlerinin elde ettikleri gelirin aileleri için yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir. Biber (2018) “Samsun İlindeki Matematik Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Düzeyi” adlı çalışmasında sonuç olarak matematik öğretmenlerinin eşlerinin çalışıp çalışmama durumlarına göre mesleki doyum puanları arasında anlamlı farklılık bulamamıştır. Bu sonuç, mevcut

araştırmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerin doyum puanlarının eşlerinin çalışma durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmediği sonucuyla benzerlik göstermektedir. Bektaş (2009) tarafından yapılan ‘İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyumları’ adlı çalışma sonucunda öğretmenlerin eşlerinin çalışıp çalışmama durumlarına göre mesleki doyum düzeylerinde farklılık elde edilmemiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın bulgusu ile örtüşmektedir.

Araştırmanın onuncu alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri çalışma yerlerine göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının çalışma yeri (il, ilçe, belde, köy) duruma göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir. İçsel doyum puanlarının il, ilçe, belde ve köy olarak karşılaştırıldığında en yüksek puan ortalamasının köy en düşük puan ortalamasının ise il olduğu görülmektedir. Dışsal doyum puanlarının il, ilçe, belde ve köy olarak karşılaştırılmasında en yüksek puan ortalamasının belde en düşük puan ortalamasının ise il olduğu görülmektedir. Genel doyum puanlarının il, ilçe, belde ve köy olarak karşılaştırılmasında en yüksek puan ortalamasının belde ve köyün en yüksek ve aynı olduğu, en düşük puan ortalamasının ise il olduğu görülmektedir. Bu durumların oluşmasındaki sebepler arasında ekonomik durum ile ilgili değişikliklerin il merkezlerinde öğretmeni sıkıntıya soktuğu köy ve ilçelerin ise il merkezine göre daha iyi ekonomik şartlar oluşturmuş olabileceği düşünülebilir. İl merkezlerinin her geçen gün hızlı bir nüfus artışıyla karşı karşıya kalması bununda dersliklerdeki öğrenci sayısında doluluklar oluşturması gibi nedenlerde bu sonucu doğurmuş olabilir. Gülay (2006) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarına göre genel olarak beden eğitimi öğretmenlerinde en fazla doyum ilçelerde görev yapanlarda, en az doyum ise il merkezinde görev yapmakta olan öğretmenlerde olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç, yapılan araştırmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir. Mavi (2008) beden eğitimi öğretmenlerinin görev yerine göre iş doyum düzeyleri arasındaki farkın önemli olmadığını ifade etmiştir. Beldelerde görev yapan öğretmenlerin doyum düzeylerinin ilçe ve ilde görev yapanlardan daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Bu bulgu, mevcut araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Yaman (2009) yaptığı araştırmasında beden

eğitimi retmenlerinin iş doyum düzeylerini tespit etmeye çalışmıştır. Yapılan analizler sonucunda beden eğitimi retmenlerinin görev yeri değişkenine göre iş doyumlarında her hangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuçta, mevcut araştırma sonucu ile benzerlikler göstermektedir.

Araştırmanın on birinci alt problemi olan beden eğitimi ve spor retmenlerinin iş doyum düzeyleri hizmet yılına göre farklılık göstermekte midir? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor retmenlerin i-diş ve genel doyum puanlarının hizmet yılı durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Dışsal doyum puanlarında 5 yıl ve altı ile 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında, 16-20 yıl arası ile 11-15 yıl arasında çalışanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. 5 yıl ve altında görev yapan beden eğitimi ve spor retmenlerinin dışsal doyum puanlarının 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Genel doyum puanlarında ki farklılıklar ise 5 yıl ve altı ile 11-15 yıl ve 21 yıl ve üzeri arasında, 16-20 ile 21 ve üzeri yıllar arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu gruplar arasında ise 5 yıl ve altında görev yapan beden eğitimi ve spor retmenlerinin genel doyum puanlarının 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan; 16-20 yıl arası çalışanların ise 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak retmenlerin mesleklerinin ilk yıllarında niversite hayatının zorluklarından çıkıp bir rahatlama dönemi yaşadıkları ve buda mesleklerinin ilk yıllarındaki doyum düzeyini etkilediği şeklinde düşünülmektedir. Ayrıca mesleğe yeni başlayan bireylerde ki idealist olma duygusu da sebepler arasında gösterilebilir. Güler (2018) tarafından yapılan araştırmada ise araştırmaya katılan beden eğitimi retmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre, “İçsel doyum” alt boyutuna ilişkin görüşlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. “Dışsal doyum” alt boyutuna ilişkin görüşlerinde istatistiksel anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılık 5 yıl ve daha az ile 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip beden eğitimi üretmenleri arasında olduğu görülmektedir. Mesleki kıdemde hem içsel hem de dışsal boyutta 5 yıl ve daha az kıdem yılındaki ortalama puanlar diğer gruplardan daha fazladır. Bu araştırmanın sonuçları da mevcut araştırma sonucuyla örtüşmektedir. Literatür

incelendiğinde iş doyumunu ile hizmet yılı arasında farkın anlamlı olduğunu ifade eden çalışmalar görülmekte olup bu çalışmalar mevcut araştırma sonuçlarıyla benzerlikler göstermektedir (Akıner, 2005; Çelik, 2010; Özçete, 2018).

Araştırmanın on ikinci alt problemi olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri ile aylık gelir durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? problemine ilişkin sonuç ve tartışma;

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanları ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Mavi (2008) tarafından yapılan Kütahya İlindeki çalışması sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin gelir düzeyleri ile iş doyumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu çalışmanın aksine Akıner (2005) tarafından yapılan çalışmada ise gelir seviyesi ile iş doyumunu arasında anlamlı fark bulunmuştur. Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumunu ile gelir düzeyi arasında anlamlı fark olup olmamasının nedeni olarak çalışmanın yapıldığı gruplar ve dönemlerdeki ekonomik göstergelerdeki değişikliklerden etkilenildiği için böyle sonuçlar elde edildiği düşünülmektedir.

5.2. Sonuç

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki doyumlarını incelemeye yönelik olan bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkan sonuçları aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür.

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasında sadece dışsal doyumda anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Erkek öğretmenlerin dışsal doyum puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının yaşa göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.
- Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşları ilerledikçe mesleki doyum noktasında sorunlar yaşadıkları görülmüştür.

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının eğitim durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının çalıştığı okul türü durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının ek iş durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının destekleme yetiştirme kursu açma durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının egzersiz açma talebi durumuna göre karşılaştırılmasında iç doyum puanlarının egzersiz açma taleplerine göre farklılaştığı, dış ve genel doyum puanlarının egzersiz açma taleplerine göre farklılaşmadığını göstermektedir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının eş çalışma durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının çalışma yeri (il, ilçe, belde, köy) durumuna göre karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar elde edilmemiştir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanlarının hizmet yılı durumuna göre karşılaştırılmasında dışsal doyum ve genel doyum faktörlerine göre anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Dışsal doyum puanları olarak 5 yıl ve altında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin dışsal doyum puanlarının 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir. Genel doyum puanları 5 yıl ve altında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel doyum puanlarının 11-15 yıl ve 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan; 16-20 yıl arası çalışanların ise 21 ve üzeri yıllar arasında çalışanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum puanları ile aylık gelir seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

5.3. Öneriler

5.3.1. Araştırma sonuçlarına dayalı öneriler

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin iç-dış ve genel doyum faktörleri açısından hem kadın hem de erkek öğretmenlerin iç-dış ve genel doyumlarını artırıcı konular ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.
- Son günlerde tartışma konusu olan beden eğitimi dersinin zorunlu dersler kategorisinden çıkarılması beden eğitimi ve spor öğretmenleri üzerinde iş doyumlarına olumsuz etkide bulunmaktadır. Bu etkinin tersine dönmesi için okullarda beden eğitimi ders saatinin artırılması beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarına katkı sağlayabilir.
- Lisansüstü öğrenimi yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri maddi ve manevi yönden desteklenmelidir. Lisansüstü öğrenimi yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri ödüllendirilmeli ayrıca yaptıkları çalışmalardan yararlanılmalıdır.
- İl, ilçe, belde ve köyde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin doyum puanları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Özellikle en düşük puan il merkezinde çalışan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde görülmektedir. Ekonomik şartlar noktasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumlarının artırılmasına yönelik gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca il merkezlerindeki sınıf mevcutları azaltılmalı, okul planlamaları yapılırken de iç ve dış mekanlarda beden eğitimi ve spor derslerinin daha nitelikli yapılması için uygun tasarımlar yapılmalıdır.
- Hizmet yılı ve yaş göz önüne alınarak değişen dünyaya ayak uydurmaları için beden eğitimi ve spor öğretmenlerine uzman kişiler tarafından hizmet içi eğitim kursları düzenlenerek bu kurslardan faydalanmalarını sağlanmalıdır.

5.3.2. Gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik öneriler

- Benzer çalışmalar diğer illerde de daha geliştirilerek yapılmalıdır.

- Destekleme yetiştirme kursu, egzersiz açma talepleri konularında yaşanan sıkıntıların neler olduğu bu kurslar ve iş tatminleri ile ilişkisi noktasında çalışmalar yapılabilir.
- Çalışmada mesleki kıdemle artmasıyla mesleki doyumun azaldığı gibi bir sonuç ortaya çıkmıştır. Mesleki tecrübenin artması ve işine daha hakim olmanın iş doyumunu arttırması beklenirken neden yıllar geçtikte azalmakta olduğu veya idealist olarak başlanılan meslekte iş doyumunun neden bu kadar çabuk düştüğü başka bir araştırmanın konusu olabilir.

KAYNAKLAR

- Akiner, B. (2005). *Özel okullarda ve resmi okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin araştırılması (Manisa Merkez Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Manisa.
- Alpman, C. (2001). *Eğitim bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi*. Ankara: Can Reklamevi Basın Yayın Ofset Matbaacılık.
- Aracı, H. ve Aracı, Ş. (2014). *Spor bilimleri öğretimi*. Ankara: Grafiker Matbaacılık.
- Ataklı, A. (1999). Stres kaynakları, stresin öğretmenlik mesleğindeki yeri, okul yönetici ve velilerin anlayışlılık düzeyine öğretmenlerin görüşleri. *Ankara: Amme İdaresi Dergisi*, 32(2), 59-67.
- Ataünal, A. (2003). *Niçin ve nasıl bir öğretmen*. Ankara: Milli Eğitim Vakfı Yayınları.
- Baruçugil, İ. (2004). *Stratejik insan kaynakları yönetimi*. (Birinci Baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık İletişim, Eğitim Hiz. Ltd. Şti.
- Başaran, İ. E. (2006). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayınevi.
- Baycan, F.A. (1985). *Farklı gruplarda çalışan gruplarda iş doyumunun bazı yönlerinin analizi*. Bilim Uzmanlığı Tezi, Boğaziçi Üniversitesi. İstanbul.
- Baykara, C. (2018). *Farklı branşlardaki sporcuların hidrasyon bilgi düzeyi ile tutum ve davranışlarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Bayraktaroğlu, S. (2006). *İnsan kaynakları yönetimi*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Baysal A.C. (1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*. İstanbul: Yalçın Ofset Matbaası.
- Baysal, A. C. (1996). *Davranış bilimleri*. İstanbul: Yalçın Ofset Matbaası.
- Bektaş, F. (2009). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin mesleki doyumları*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.

- Bektaş, F. (2009). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin mesleki doyumları*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum
- Bennet, R. (1994). *Organizational behavior*, Second Edition M&E Handbook Series, Pitman Publishing, London.
- Biber, T. (2018). *Samsun ilindeki matematik öğretmenlerinin mesleki doyum düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul
- Bilen, M. (2006). *Plandan uygulamaya öğretim*. (7. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelik, B. (2010). *Özel okullarda ve resmi okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Çelikkaya, H. (2010). *Eğitim bilimlerine giriş: eğitimcilik ve öğretmenlik*. (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çınar, H. (2011). *Sivas il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı egzersiz çalışmalarında karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Sivas.
- Çöndü, A. (1999). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demirci, A. (2006). *İlköğretimde beden eğitimi uygulamaları*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Demirel, Ö. (2017). *Öğretim ilke ve yöntemleri: Öğretme sanatı*. (23. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirsoy, E. (2009). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumunu ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Dönmez, A. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve kişilik özelliklerinin belirlenmesi (Sakarya İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- DPT. (1983). *V. Beş yıllık kalkınma planı özel ihtisas komisyonu raporu*. Ankara: Spor Toto Yayınları.

- Duman, G. (1997). *Yönetim açısından iş tatmini ve bir uygulama örneği: Tusaş motor sanayii a.ş. (TEİ)*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
- Eren, E. (2004). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. (Genişletilmiş 8. Basım). İstanbul: Beta Basım Aş.
- Ertürk, S. (1993). *Eğitimde program geliştirme*. (7. Baskı). Ankara: Meteksan Yayınları.
- Eskibağ, A. İ. (2014). *Öğretmenlerin denetim uygulamalarına dönük görüşlerinin mesleki doyum ve tutum açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Fidan, N. (1997). *Eğitim psikolojisi: okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Fişek, K. (2003). *Devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından spor yönetimi: Dünyada-Türkiye'de*. İstanbul: YGS Yayınları.
- George, D. ve P. Mallery. (2001). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 10.0 Update*. (3. Baskı). Boston: Allyn and Bacon.
- Gögercin, T. (2017). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş tatmini ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi (İstanbul Başakşehir İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Gülay, H. E. (2006). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin araştırılması (Kocaeli İli örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gülay, H. E. ve Hergüner, G. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12). 25-33
- Güler, M. (2018). *Beden eğitimi öğretmenlerinin zaman yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Kocaeli İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kocaeli.
- Hergüner, G. (1992). Eğitim-Spor ilişkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 59-62.
- Hergüner, G., Bar, M. ve Yaman, M.S. (2016) Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılan ortaokul öğrencilerinin aile, okul yöneticileri ve öğretmenlerden beklentilerinin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1, ss: 155-168.

- İncir, G. (1990). Çalışanların iş doyumuna üzerine bir inceleme. *Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları*.
- Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)*. Ankara.
- Karaca, B. ve Balcı, V. (2011). İlköğretim ve ortaöğretim beden eğitimi öğretmenlerinin iş tatmini üzerine ampirik bir çalışma: Ankara'daki devlet okulları ile özel okullar karşılaştırması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 33-40.
- Karaküçük, S. (1991). *Beden eğitimi öğretmenlerinin faaliyet alanları*. Ankara: Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Yayınları.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, ilkeler ve teknikler*. (31.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karlı, M. D. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş: alternatif yaklaşım*. (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Kolasa, B. J. (1969). *İşletmeler için davranış bilimlerine giriş* (Çev: Kemal Tosun, Fulya Aykar, Tomris Somay ve Mirgün Menteşe), İÜ İşl. Fak. İşl. İkt. Ens. Dav. Bil. Ens., İstanbul.
- Kumaş, V. (2008). *Öğretmenlerin iş doyum düzeyleri ile stres düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Kuran, K. (2002). Öğretmenlik mesleği (niteliği ve özellikleri). *öğretmenlik mesleğine giriş*. Türkoğlu, A. (Ed). (2. Baskı). Ankara: Mikro Yayınları.
- Küçükbiş, H.F. (2013). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş tatmin düzeylerinin yaşam tatmin düzeylerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Mavi, L. (2008). *Kütahya ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kütahya.
- MEB (1973). <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>. E.T. 06.03.2019.
- MEB (1991). *Okul spor kulüpleri yönetmeliği*. 01.04. 1991'de yayımlanan resmi gazete-20832 Mülga.
- MEB (2000). *Beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

- MEB (2016). *Örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kursları tanıtım kitapçığı*. Ankara: MEB Yayınları.
- MEB (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretimi dersi öğretim programı* (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2019). <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/469.pdf> E.T. 18.03.2019
- Miner, J. B. (1992). *Industrial-organizational psychology*. New York McGraw-Hill Book Company.
- Ormancıoğlu, P. (1995). *İşten ayrılma düşüncesinin kişilik özellikleri ve iş tatmini açısından incelenmesine yönelik basın sektöründe bir uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özçete, G. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi ve öğretmenlerin iş doyum analizi (Niğde ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Öztürk, G. (2002). *Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumunu*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Pala, A. (2012). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının ve mesleki doyumlarının tespiti ve incelenmesi (İstanbul-Pendik Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Ramazanoğlu, F. ve Çoban, B. (2004). Elit taekwondocuların spor doyum düzeylerinin belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 14(2). pp. 321-330.
- Resmi Gazete (2013). Okul spor kulüpleri yönetmeliğinin yürürlükten kaldırılmasına dair yönetmelik. Resmi Gazete, 28812
- Resmi Gazete (2016). Sözleşmeli öğretmen istihdamına ilişkin yönetmelik. Resmi Gazete, 29790.
- Seçme, T. (2008). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin belirlenmesi (Afyonkarahisar Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Afyonkarahisar.
- Sertçe, S. (2003). *Kamu kuruluşlarında yöneticilerin iş doyumunu üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Sevimay-Özer, D. ve Özer, K. (2016). *Çocuklarda motor gelişim*. (9. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Sevimli, F. ve İşcan, Ö. F. (2005). Bireysel ve iş ortamına ait etkenler açısından iş doyumu. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 5(1), 55-64.
- Soyer, F., Can, Y. ve Kale, F. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin iş tatmini ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3).
- Sönmez, V. (2001). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*. (Genişletilmiş 9. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Spector, P. E. (1997). *Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences*. Sage Publications.
- Şahin, A. E. (2003). Meslek ve öğretmenlik. *öğretmenlik mesleğine giriş*. Sönmez, V. (Ed). (Genişletilmiş 3. Baskı) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, H. M. (2002). *Beden eğitimi ve sporda temel kavramlar sözlüğü*. Gaziantepspor Kulübü Yayınları. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şenergüç, S. (2009). *Örgütsel bağlılığın iş doyumu üzerindeki etkileri ve özel sektörde bir uygulamala*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Şimşek, S. (2015). Eğitimle ilgili temel kavramlar. *Eğitim bilimlerine giriş*. (Ed: Saylan, N). (Gözden Geçirilmiş 9. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şişman, M. (2011). *Eğitim bilimlerine giriş* (9. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Matbaacılık.
- TBMM (2019): <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm>. E.T. 14.02.2018.
- Tok, S. (2004). *Spor tüketimi davranışlarını etkileyen motivasyonel faktörler ve spor tüketimi motivasyon ölçeğinin Türkçeye uyarlanması*. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Türkçapar, Ü. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin farklı değişkenler açısından iş doyumu düzeylerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2).
- Ulusal, E. (1998). *İş doyumu-verimlilik ilişkisinde yöneticinin rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Ulusoy, A. D. (1998). Kamu hizmeti anlayışında yeni yönelimler: avrupa yapılanmasının kamu hizmeti teorisine etkileri. *Amme İdaresi Dergisi*, 31(2).

- Ünlüöner, K., Ertürk, M. ve Olcay, A. (2007). Otel işletmelerinde psiko-sosyal motivasyon araçları ve bu araçların farklı departmanlar üzerindeki etkisine yönelik Ankara ve İzmir otellerinde bir uygulama. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 9-32.
- Weiss, D. J., Davis, R. V., England, G. W. ve Lofquist, L. H. (1967). Manual for the Minnesota Satisfaction Questionnaire, Minneapolis: Minnesota Studies in Vocational Rehabilitation, 22. *Bulletin*, 45, 487-495.
- Yaman, Ç. (2009). Formatör beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 683-711.
- Yaman, Ç. (2009). Job satisfaction levels of formative physical education teachers. *Journal of Human Sciences*, 6(1), 683-711.
- Yelboğa, A. (2007). Bireysel demografik değişkenlerin iş doyumunu ile ilişkisinin finans sektöründe incelenmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 1-18.
- Yılman, M. (1992). *Öğretmenlik mesleği ve meseleleri*. İstanbul: Türkiye Milli Kültür Vakfı.
- Zaichowsky, B. L. ve Martinek, T. (1980). *Growth and development. the child and physical activity*. The C.U. Mosby Company. Saint Louis.

EKLER

EK 1: Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 12/04/2018-E.5497

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı : 61923333/050.03/
Konu : BEKİR AYDIN

BEKİR AYDIN

İlgi : Bekir AYDIN 27/03/2018 tarihli ve 0 sayılı yazı

Üniversitemiz Etik Kurulu Başkanlığının 11.04.2018 tarihli ve 82 sayılı toplantısında alınan 25" nolu karar örneği ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi rica ederim.

Prof.Dr. Haluk SELVİ
Etik Kurulu Başkanı

25- Bekir AYDIN'ın "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi:Sakarya Örneği" başlıklı çalışması görüşmeye açıldı.
Yapılan görüşmeler sonunda; Bekir AYDIN'ın "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi:Sakarya Örneği" başlıklı çalışmasının Etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Güvenli Elektronik
İmza Aşısı İle Aynıdır.

Bekir Aydın

Evrak Doğrulamak İçin : <http://193.140.253.232/envision.Sorgula/BelgeDogrulama.aspx?V=0ENF48Y05>

Etik Kurulu Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan SAKARYA / KEP Adresi:
sakaryuniversitesi@hs01.kep.tr
Tel:0264 295 50 00 Faks:0264 295 50 31
E-Posta :ozelkalem@sakarya.edu.tr Elektronik Ağ :www.sakarya.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 2: Milli Eğitim İzin Talebi

Evrak Tarih ve Sayısı: 25/04/2018-E.6094

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

10066292
L

Sayı : 67236739/044/
Konu : Anket Uygulama Bekir AYDIN

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI > MÜSTEŞARLIK > SAKARYA İL MİLLİ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜNE
Resmi Daireler Kampüsü B Blok Camili Mahallesi Adapazarı SAKARYA

Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği EABD Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans programı Y087041012 numaralı öğrencisi Bekir AYDIN yüksek lisans tez araştırması kapsamında; "*Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi*" konulu anketini uygulamak istemektedir. Uygun gördüğünüz takdirde, anketi uygulaması için gerekli izin kolaylığının sağlanması hususunda gereğini arz ederim.

Doç.Dr. Halil İbrahim SAĞLAM
Müdür

EK :
Anket Onay Formu ve Ekleri (28 Sayfa)

Evrakı Doğrulamak İçin : <http://193.140.253.232/envislon.Sorgula/BelgeDogrulama.aspx?V=BE6L4AEJ8>

Yazı İşleri Birimi Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü 54300
Hendek/Sakarya
Tel:0264 214 2454 Faks:0264 295 7492
E-Posta : egitim@sakarya.edu.tr Elektronik Ağ : www.egitim.sakarya.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 3: Valilik Oluru

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29065503-44-E.12742212
Konu : Anket Uygulama
Bekir AYDIN

03.07.2018

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi :Sakarya Üniversitesi Rektörlüğünün 25.04.2018 tarihli ve E.6094 sayılı yazısı.

Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği EABD Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Bekir AYDIN tarafından uygulanacak olan "*Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi*" konulu anket çalışmasının uygun görüldüğü ile ilgili 02/07/2018 tarihli ve 12670135 sayılı Valilik onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Fazilet DURMUŞ
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-Valilik onayı (1 sayfa)
- 2-Anket çalışması (16 sayfa)
- 3-Yazı Örneği (13 Sayfa)

Dağıtım:

- Sakarya Üniversitesi Rektörlüğüne
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)
- 16 İlçe Kaymakamlığına
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Camili Resmî Daireler Kampüsü
B Blok 54290 Adapazarı / SAKARYA
stratejigelistirme54@meh.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Cem HELVACI Memur
Tel: (0 264) 251 36 14
Faks: (0 264) 251 36 11

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksoğu.meb.gov.tr> adresinden b209-3a45-3f24-a7d0-490e kodu ile teyit edilebilir.

EK 4-A: Milli Eğitim İzni

T.C.
SAKARYA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29065503-44-E.12670135
Konu : Anket Uygulama
Bekir AYDIN

02/07/2018

VALİLİK MAKAMINA

Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği EABD Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Bekir AYDIN'ın "*Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi*" konulu anket çalışması uygulama talebi, adı geçen Üniversitenin 25.04.2018 tarihli ve 6094 sayılı yazıları ile bildirilmiştir.

Söz konusu anket çalışmasının, İlimiz ilçelerinde bulunan ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerine, eğitim öğretimin aksamamasına mahal vermeden gönüllülük esasına dayalı olarak, okul yönetiminin belirleyeceği zaman ve şartlarda, 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulanması, çalışmada sadece ekteki mühürlü anket sorularının kullanılması ve yasal gerekliliğin ilgili okul müdürlüğüne yerine getirilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Fazilet DURMUŞ
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
02/07/2018

Abdul Rauf ULUSOY
Vali a.
Vali Yardımcısı

Resmi Daireler Kampüsü B Blok 54290 Adapazarı / SAKARYA
Elektronik Ağ: <http://sakarya.meb.gov.tr>
e-posta: istatistik54@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Gülay DURSUN VHKİ
Tel : (0 264) 251 36 14-15-16 Dabılı:1231
Faks: (0 264) 251 36 04

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden 9751-4d25-31d0-b38e-5f3f kodu ile teyit edilebilir.

EK 4-B: Milli Eğitim İzni

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ARAŞTIRMA, YARIŞMA VE SOSYAL ETKİNLİK DEĞERLENDİRME FORMU

İlgi: 22.08.2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E,12607291 sayılı yazı (2017/25 Genelge)

TALEP SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Bekir AYDIN
Kurum/Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Araştırma Yapılacak İl-İlçe	Sakarya ili geneli
Araştırma Yapılacak Eğitim Kurumu ve Kademesi	İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri/Ortaöğretim Kurumları ve Ortaokullar
Araştırma Tez Konusu	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi
Üniversite –Kurum Onayı	25/05/2018 tarih ve E.6094 Sayılı Yazı
Araştırma tez önerisi	Var
Veri Toplama Araçları	14 Soruluk araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Anketi ile 20 soru ve 5 likertli Minoseta İş Doyum Ölçeği”
Görüş İstenilecek Birim/Birimler	Yok
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
İlgi genelge kapsamında, ☒ Çalışmanın yapılması uygun görülmüştür. ☐ Çalışmanın yapılması uygun görülmemiştir.	
Komisyon Kararı	☒ Oy birliği ile alınmıştır. ☐ Oy çokluğu ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı	GEREKÇESİ:
-	

27/06/2018

Mehmet Salih GÜVENDİ
Başkan

KOMİSYON

Cemil KURT
Üye

Feriha SOYSAL
Üye

EK 5-A: Gönüllü Katılım Onam Formu

T.C.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi Bekir AYDIN tarafından yürütülen “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi’ dir. Araştırmada sizden tahminen 10 dk (süreyi saat veya dakika olarak belirtebilirsiniz) ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 200 kişi katılacaktır.¹ Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece iznimize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya bek_ay2354@hotmail.com e-posta adresi ve 0506 842 85 85 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi. Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının²

Adı-Soyadı:.....

İmzası: İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

İletişim bilgilerimin diğer araştırmacıların benimle iletişime geçebilmesi için “ortak araştırma havuzuna” aktarılmasını; Kabul ediyorum Kabul **etmiyorum** (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin:

Veli veya Vasisinin

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

EK 5-B: Gönüllü Katılım Onam Formu

Araştırmacının

Adı-Soyadı: Bekir AYDIN

İmzası:

Şahidin:³

Adı-Soyadı:.....

İmzası:.....

¹Bu cümle yalnızca bir örnek olup bu cümlede araştırmanın amacının ve gerekiyorsa nasıl yapılacağını (örneğin psikometrik test mi, öyle ise kaç soru sorulacağı veya kaç ölçekten oluştuğu; ses kaydı, görüntü alımı, gözlem gibi işlemleri mi içerdiği ve ne kadar süreceği gibi) 3 cümleyi geçmeyecek şekilde kısaca anlatılması beklenilmektedir.

²İmza bölümünde ideal olan katılımcının kendisinin imzasının alınmasıdır. Bu durumda onam formunu katılımcı ve araştırmacı imzalar. Katılımcının araştırmaya bireysel olarak katılmayı kabul edip onam formunu imzalamayı istemediği durumlarda şahide ihtiyacı doğar ve bu durumda araştırmacı ve katılımcı yerine şahidin imzalarının olması yeterlidir.

Verilerin yüz yüze iletişim içermeyen; a) İnternet ortamında toplanması durumunda katılımcıların uygulama materyallerine erişebilmesi için, online sistemde sunulan bilgilendirilmiş onam formunu okuyup araştırmaya katılmayı onayladıklarına dair ilgili kutucuğu işaretlemeleri gerekmektedir. Bu işaretleme katılımcıların onam imzaları yerine geçer. Katılımcılar onam formunun sonundaki "araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair" ilgili kutucuğu işaretlemedikleri takdirde onay vermemiş sayılırlar ve bu durumda araştırmaya devam edilmez. b) Telefonla uygulamalarda ise araştırmacı araştırma sorularına geçmeden önce Bilgilendirilmiş Onam Formundaki bilgileri katılımcıya sesli olarak okur. Bu durumda katılımcının sözlü onayı imza yerine geçer. Telefonda bu sözlü onay alınmadığı takdirde uygulamaya geçilmez. Hem İnternet, hem telefon hem de benzeri yüz yüze iletişimin olmadığı ortamlarda yapılan uygulamalarda katılımcı onay vermediği takdirde bir şahidin onayına başvurulmaksızın uygulamaya devam edilmez.

Eğer veriler okullarda, kurumlarda vb. ortamlarda aynı anda birden fazla kişiden grup uygulaması şeklinde toplanacaksa, yine tercihen tüm katılımcıların onam formlarını bireysel olarak imzalamaları istenir. Ancak katılımcı sayısının fazlalığı ve bununla birlikte zamanın kısıtlılığı gibi durumlar söz konusu olduğunda araştırmacı tüm gruba onam formundaki bilgileri tek seferde sözlü olarak okumayı ve bir imza listesi dolaştırarak katılımcıların araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair bu listeye imza atmalarını tercih edebilir. Grup çalışmasında da tercih edilen katılımcının kendisinin imzasıdır, ancak araştırmacının etik kurula tanımlaması gereken diğer durumlarda ise şahit, grup adına da imza atabilir. Fakat grup ortamında herkes çalışmaya katılmayı kabul etmeyebilir. Bu durumda sadece araştırmaya katılmayı isteyenlerin çalışmaya alınması ve bu kişiler adına toplu imza alınması gerekmektedir. (Çalışmanızda şahidin imzasını grup adına kullanmak istiyorsanız etik kurula koşullarını açıklamanız gerekmektedir).

³Şahit Kriterleri: Çalışmanın bir fiyesi olmayan, araştırmacı tarafından belirlenen ve araştırmanın bulguları üzerinde herhangi bir olumlu/olumsuz etki yaratma olasılığı bulunmayan tarafsız yetişkinlerdir. Katılımcı araştırmaya katılmayı kabul edip onam formunu imzalamayı istemediği durumlarda araştırmacı onam formundaki bilgileri katılımcıya sözlü olarak okur. Katılımcı onayladığını sözlü olarak beyan ederse şahit de bu sözlü onam sürecine yazılı onam formunu imzalamak sureti ile şahitlik ettiğini beyan etmiş olur.

NOT: Araştırmacıdan, onam formunun imza kısmında bulunan ikili seçenekten çalışmasına uygun olan alternatifini yazması ve formda yer alan boşlukları çalışmasına uyarlamak yoluyla onam formuna son halini vermesi ve bu şekilde formu göndermesi beklenilmektedir.

EK 6-A: Taahhütname

TAAHHÜTNAME

Ek-4
.../.../2018

SAKARYA MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi (Sakarya İl Örneği) başlıklı araştırma başvuru kapsamında;

1. Milli Eğitim Müdürlüğüne yaptığım başvuru ile gerçekleştirmeyi hedeflediğim araştırmanın daha önceden tarafımdan yapılmamış olduğunu,
  2. Sakarya Milli Eğitim Müdürlüğüne sunduğum tüm bilgilerin eksiksiz ve doğru olduğunu,
  3. Araştırmanın tüm aşamalarında insan haklarına, ilgili mevzuata, genel hukuk kurallarına ve Bilimsel Etik İlkelerine uyacağımı,
  4. Araştırma sırasında Milli Eğitim Müdürlüğüne sunduğum dosyadaki dokümanlarda ya da bilgilerde bir değişiklik olursa Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yazılı olarak bildireceğimi, gerektiğinde yeniden başvuracağımı,
  5. Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin belgesi alındıktan sonra çalışmaya başlayacağımı ve başvuruda belirttiğim zaman takvimine bağlı kalacağımı,
  6. Okul/kurumlarda araştırma uygulamasında meydana gelen fiziki zararı ilgili kuruma ödeyeceğimi,
  7. Çalışmam yayımlandıktan sonra 1 ay içinde sonuç/raporu ve/veya araştırmanın sonuç kitabının bir nüshasını Milli Eğitim Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimine teslim edeceğimi,
- kabul, beyan ve taahhüt ederim*.

Yürütücünün:

Adı/Soyadı: Bekir AYDIN

İmzası:

Varsa, Danışmanın:

Adı/Soyadı: Doç. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU

İmzası:

Varsa, Diğer Araştırmacıların:

(Araştırmacı sayısı kadar artırılabilir)

Adı - Soyadı: _____

İmzası:

* Taahhütname, bütün araştırmacılar tarafından imzalanmalıdır.

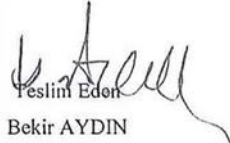
EK 6-B: Taahhütname

Ek-5

ARAŞTIRMA TAMAMLANDIKTAN SONRA, ARAŞTIRMANIN TESLİMİNE İLİŞKİN TAAHHÜTNAME TUTANAĞI

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Bekir AYDIN
Bağlı bulunduğu Üniversite/Kurum	Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
Araştırmanın konusu	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi (Sakarya İl Örneği)
Teslim edilen araştırma örneği türü ve sayısı	..... Adet elektronik ortamda CD / Basılı materyal
Araştırmayı teslim alan kurum	Sakarya İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Yukarıda yazılı araştırma örneğini Sakarya İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim ettim.
22.09.2017

Teslim Eden
Bekir AYDIN

Teslim Alan

.....
.....

UYGUNDUR
...../...../201...

EK 7-A: Anket Formu

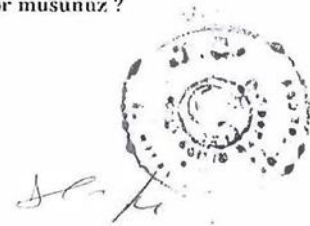
Değerli Meslektaşım,

Bu anketin amacı, “ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi ” konulu yüksek lisans tezi için bilgi toplamaktır. Araştırmada kimliğinizle ilgili bilgi kullanılmayacağı için isim yazmanıza gerek yoktur. Anketimize göstereceğiniz dikkat, ilgi, sabır ve sorulara vereceğiniz samimi cevaplar araştırmamızın objektif olmasını sağlayacaktır. Kıymetli vaktinizi ayırdığınız ve ilginiz için teşekkür ederim.

Bekir AYDIN
Beden Eğitimi Öğretmeni
Sakarya Üniversitesi- Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Yaşınız: .....
2. Cinsiyetiniz: Erkek ( ) Kadın ( )
3. Medeni durumunuz: Bekar ( ) Evli ( )
4. Eğitim durumunuz: Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )
5. Çalıştığınız kurumunuz: Ortaokul ( ) Lise ( )
6. Hizmet yılınız? .....
7. Eşiniz çalışıyor mu? Evet ( ) Hayır ( )
8. Aylık toplam geliriniz? .....
9. Çocuk sayınız? .....
10. Kaç yıldır Sakarya ilinde görev yapmaktasınız? .....
11. Görev yeriniz?
İl ( ) İlçe ( ) Belde ( ) Köy ( )
12. Mesleğiniz dışında ek bir iş yapıyor musunuz ?
Evet ( ) Hayır ( )
13. Destekleme ve yetiştirme kursu talebinde bulunuyor musunuz ?
Evet ( ) Hayır ( )
14. Egzersiz açma talebinde bulunuyor musunuz?
Evet ( ) Hayır ( )

EK 7-B: Anket Formu

Değerli Meslektaşım,

Aşağıda işinizin çeşitli yönleri ile ilgili cümleler bulunmaktadır. Her cümleyi dikkatlice okuyarak mesleğinizden “o cümlede” belirtilen şekilde ne derece memnun olduğunuzu (X) işareti ile belirtiniz.

Her cümleyi okurken “bu yönden” işimden ne derece memnunuz? Sorusunu kendinize sorunuz.

Mesleğimden (Şimdiki işimden).....	Hiç Memnun Değilim	Memnun Değilim	Kararsızım	Memnunuz	Çok Memnunuz
1. Beni her zaman meşgul etmesi bakımından					
2. Tek başına çalışma olanağımın olması bakımından					
3. Ara sıra değişik şeyler yapabilme şansımın olması bakımından					
4. Toplumda “saygın” bir kişi olma şansını vermesi bakımından					
5. Amirimin emrindeki kişileri idare tarzı açısından					
6. Amirimin karar vermedeki yeteneği bakımından					
7. Vicdanıma aykırı olmayan şeyler yapabilme şansımın olması açısından					
8. Bana sürekli bir iş sağlaması açısından					
9. Başkaları için bir şeyler yapabilme olanağına sahip olmam bakımından					
10. Kişilere ne yapacaklarını söyleme şansına sahip olmam bakımından					
11. Kendi yeteneklerimi kullanarak bir şeyler yapabilme şansımın olması bakımından					
12. İş ile ilgili alınan kararların uygulanmaya konması bakımından					
13. Yaptığım iş ve karşılığında aldığım ücret bakımından					
14. İş içinde terli olanağı olması bakımından					
15. Kendi kararlarımı uygulama serbestliğini bana vermesi bakımından					
16. İşimi yaparken kendi yöntemlerimi kullanabilme şansını bana sağlaması bakımından					
17. Çalışma şartları bakımından					
18. Çalışma arkadaşlarımla birbirileri ile anlaşması açısından					
19. Yaptığım iyi bir iş karşılığında takdir edilme açısından					
20. Yaptığım iş karşılığında duyduğum başarı hissinden					

[Handwritten signature]

ÖZGEÇMİŞ

Bekir Aydın, 1985 yılında Elazığ' ın Serince (Şuşnaz) köyünde dünyaya gelmiştir. İlk ve orta öğrenimini burada tamamlamıştır. Lisans öğrenimini Sakarya Üniversitesi, Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde tamamlamıştır. Aydın, halen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet kurumunda beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

